

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ALAPISMERETEK

OPERÁCIÓS RENDSZEREK MICROSOFT WINDOWS

OPERÁCIÓS RENDSZEREK MEGHATÁROZÁSA

- az **operációs rendszer** a számítógépet működtető szoftver, amely a számítógép indulásakor azonnal betöltődik a számítógép memóriájába: nélküle a gép - még ha fizikailag hibátlan is - működésképtelen.
- Az **operációs rendszer** tölti be a számítógép működéséhez szükséges programokat, vezérli, összehangolja, ellenőrzi a programok működését.

OPERÁCIÓS RENDSZEREK FELADATAI

- az adatok és programok háttértárakon történő tárolása,
- az adatok elérhetőségének biztosítása,
- a memória- és periféria-kezelés,
- a felhasználói programok betöltése a memóriába, és a programok elindítása,
- az erőforrások elosztásának ellenőrzése,
- Kapcsolat teremtés ember és gép között (**GUI – Graphic User Interface**) Grafikus Kezelői Felületen keresztül.

OPERÁCIÓS RENDSZEREK

- **felhasználók száma szerint**
 - **Egy felhasználós (single-user) rendszerek**
 - **többfelhasználós (multi-user) rendszerek**
- **processzor idejének kihasználása szempontjából:**
 - **időosztásos (time sharing) rendszerek**
 - **valós idejű (real time) rendszerek**

OPERÁCIÓS RENDSZER TÍPUSOK

- DOS
- Windows 3.1 (1985-ben), 95, 98, NT, 2000, XP, Vista, 7
- UNIX
- Linux: Red Hat, Fedora, SuSe, Debian, Slackware, Mandrake stb.
- OS/2
- Mac OS
- Solaris

LOGIN, LOG OFF, SHUT DOWN

□ **Bejelentkezés**

- a rendszergazdától kapott felhasználónevet és jelszót használva, a Campus bármelyik számítógépéről

□ **A bejelentkező jelszó megváltoztatása**

- első bejelentkezés után

□ **Kijelentkezés**

- mindig, használat után

□ ***Felhasználóváltás***

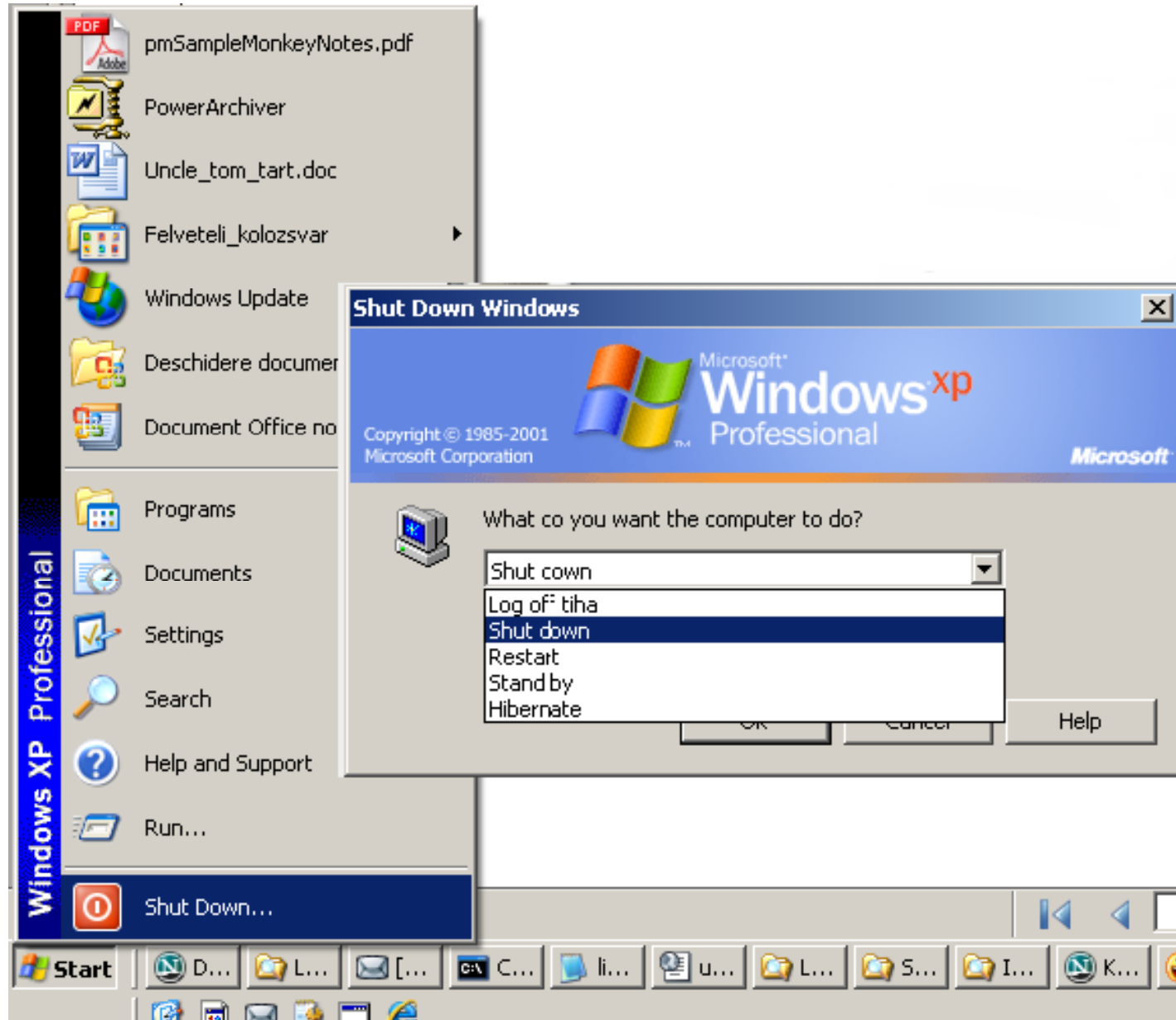
□ ***Leállítás***

- *ha utolsó óra*

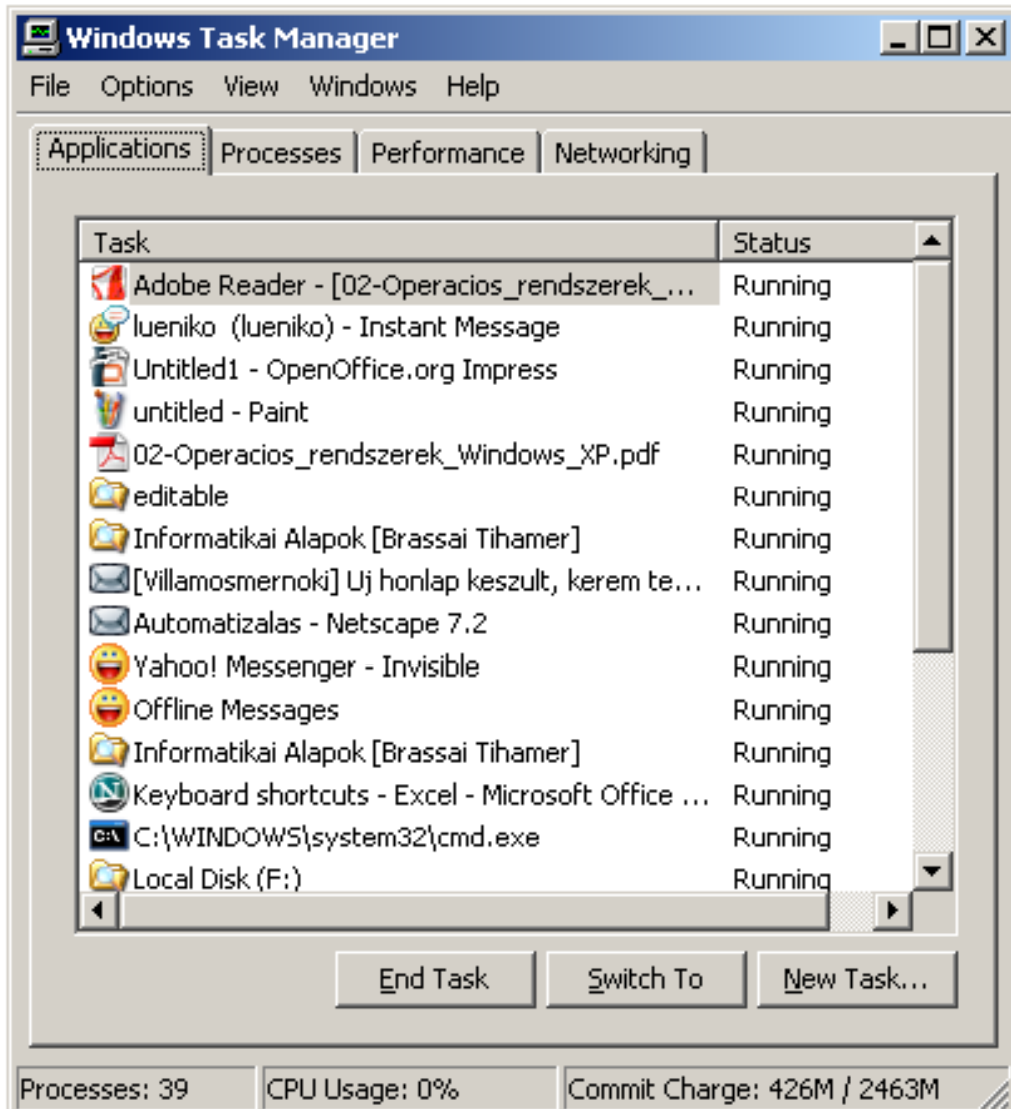
LOGIN, LOG OFF, SHUT DOWN

- **Start→Shut Down**
 - **Shut Down - Leállítás**
 - **Log off - Kijelentkezés**
 - **Restart – Újraindítás**
 - **Stand by – Készenlét**
 - **Hibernate - Hibernálás**
- **CTRL+ALT+DEL**
 - **Lock Computer - Számítógép zárolása**
 - **Log off - Kijelentkezés**
 - **Shut Down - Leállítás**
 - **Change Password - Jelszócsere**
 - **Task Manager - Windows feladatkezelő**

LOGIN, LOG OFF, SHUT DOWN

WINDOWS TASK MANAGER - FELADATKEZELŐ

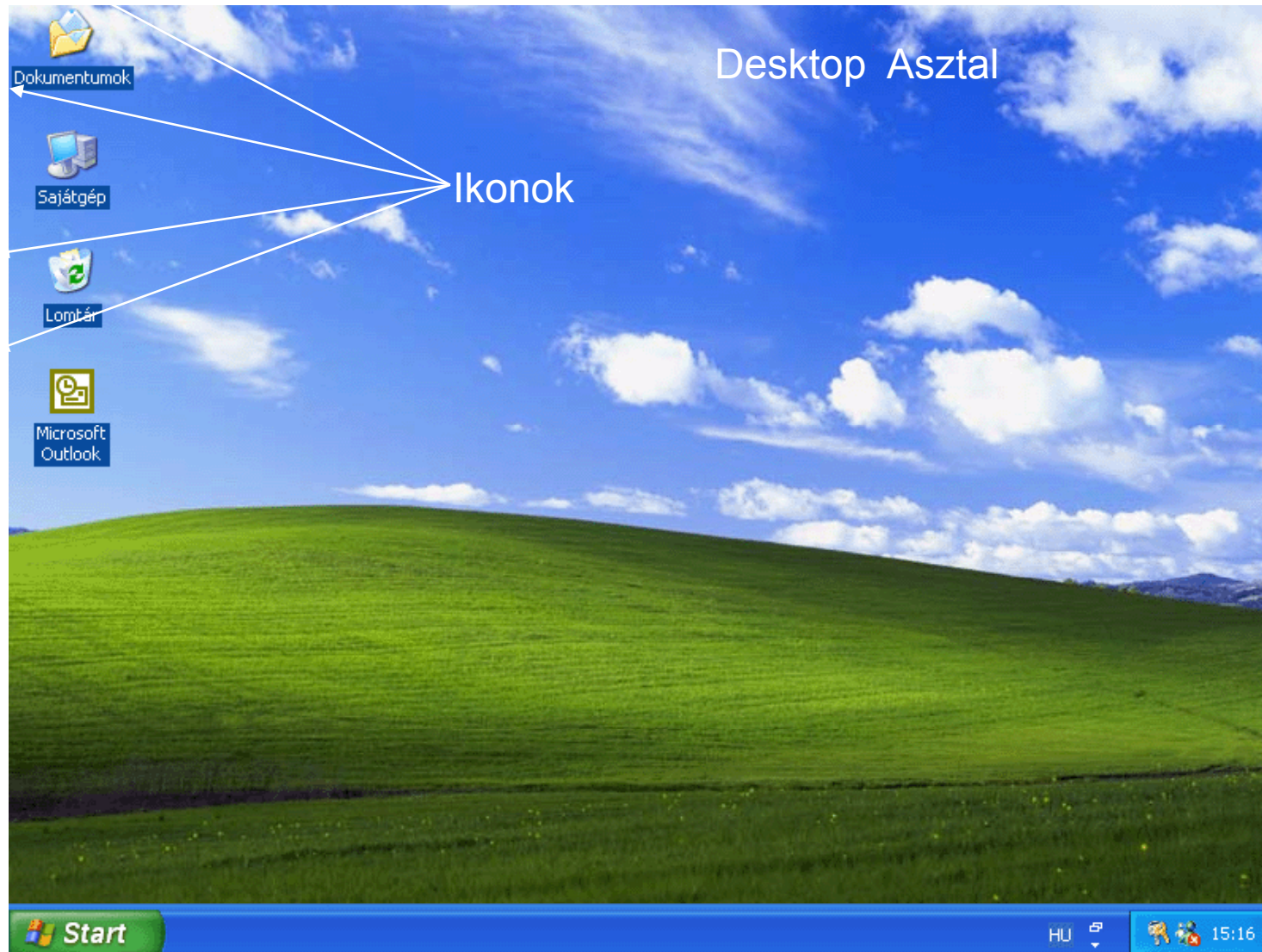

NEM VÁLASZOLÓ ALKALMAZÁSOK BEZÁRÁSA

- 1) a nem válaszoló alkalmazás kijelölése
- 2) End Taks Feladat befejezése

Application - Alkalmazások
Pocess -Folyamatok
Performance-Teljesítmény
Networking-Hálózat

DESKTOP (ASZTAL)

A START MENÜ ELEMEI

The image displays two instances of the Windows XP Start menu. The left instance is for the user 'Kis Ede' and the right instance is for the user 'brassai'. Both menus show a list of applications and system utilities, with a taskbar at the bottom.

User: Kis Ede

- Internet Explorer
- Microsoft Outlook
- Adobe Photoshop 6.0
- MSN Explorer
- WordPad
- Windows Media Player
- Windows Movie Maker
- Minden program
- Dokumentumok
- Képek
- Zene
- Sajátgép
- Hálózati helyek
- Vezérlőpult
- Súgó és támogatás
- Keresés
- Futtatás...
- Kijelentkezés
- Kikapcsolás

User: brassai

- Internet Explorer
- Microsoft Outlook
- My Network Places
- Local Disk (D:)
- HyperTerminal
- Netscape 7.2
- Adobe Reader 8
- Microsoft Word
- Microsoft PowerPoint
- Yahoo! Messenger
- Paint
- Notepad
- All Programs
- My Documents
- My Recent Documents
- My Pictures
- My Music
- My Computer
- My Network Places
- Control Panel
- Set Program Access and Defaults
- Printers and Faxes
- Help and Support
- Search
- Run...
- Log Off
- Shut Down

Taskbar: 2 Netscape, 000Ar

IKONOK TÍPUSAI

Ikon típus	Ikon jelölése	Művelet
Programindító ikon		operációs rendszer futtatható programjait indíthatjuk el.
Parancsikon		állományok vagy könyvtárak hivatkozásai (ShortCut)
Dokumentumikon		dokumentum típusára és a dokumentumot létrehozó programra egyaránt utalnak nemcsak a létrehozó program indítható el, hanem egyúttal megnyitható az adott dokumentum is.
Mappaikon		Különböző állományok, dokumentumok tárolására alkalmas mappákat jelölhetünk.

MUNKA AZ ABLAKOKKAL

Programablak

Dokumentumablakok

Párbeszédablak

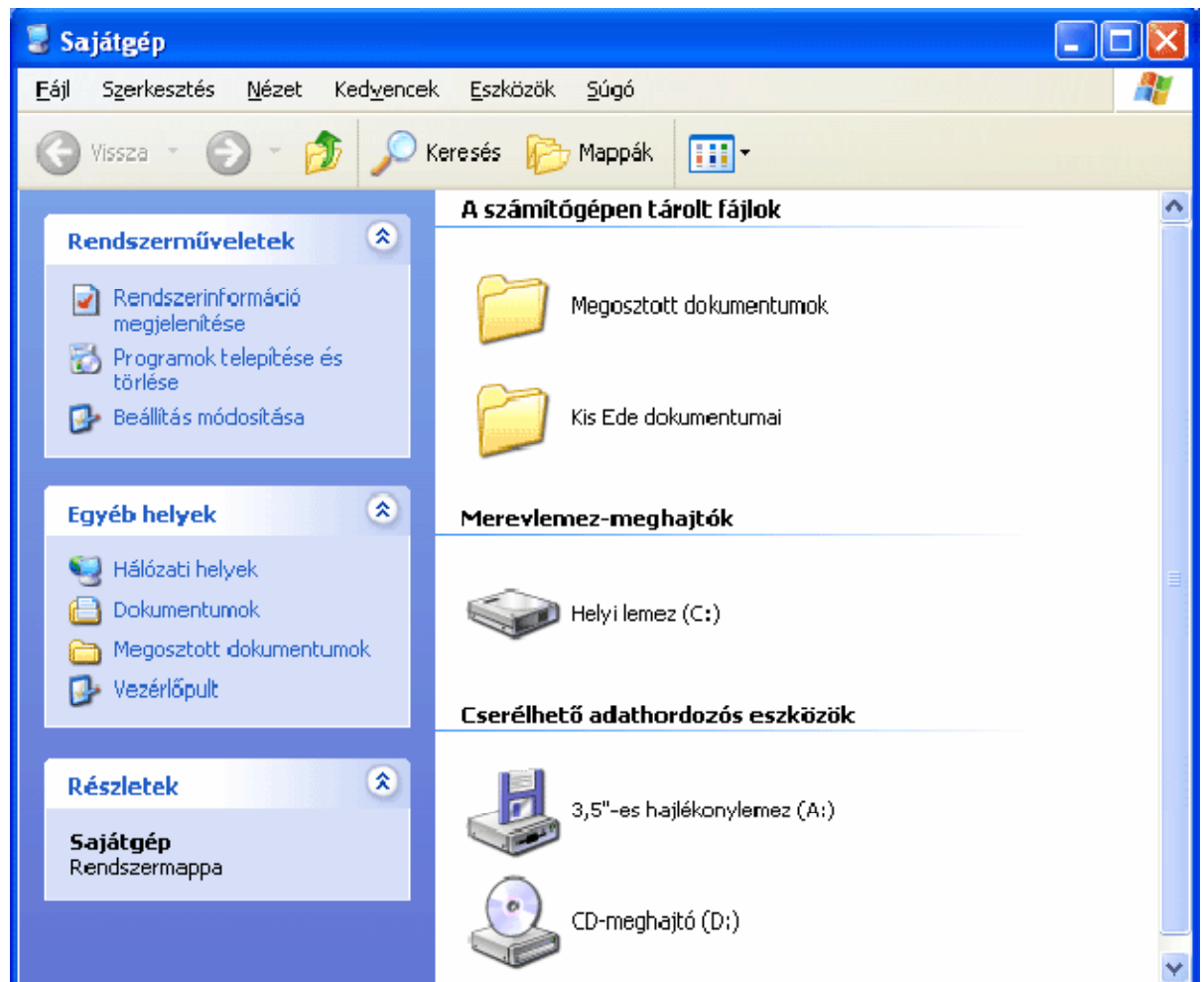
The screenshot displays the Microsoft Excel interface with several windows and a dialog box. The main window is titled 'Munkafüzet2' and shows a spreadsheet with columns A through G. A smaller window titled 'Biztosító' is overlaid on top, displaying a table of insurance data. A dialog box titled 'Microsoft Excel' is also present, asking if the user wants to save changes to 'Biztosító.xls'.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Értékesítési összesítő területenként (1.negyedév)						
2	TOTÁLKÁR Biztosító Rt.						
3							
4	Kovács Ödön	Január	Február	Március	Átlagbevétel		
5	Életbiztosítás	71 280 Ft	81 350 Ft	122 000 Ft	91 543 Ft		
6	Lakásbiztosítás	56 750 Ft	59 190 Ft	62 950 Ft	59 630 Ft		
7	Casco	77 500 Ft	139 820 Ft	170 550 Ft	129 290 Ft		
8	Kovács össz:	205 530 Ft	280 360 Ft	355 500 Ft	280 463 Ft		
9							
10	Kerekes Péter	Január	Február				
11	Életbiztosítás	65 000 Ft	75 000 Ft				
12	Lakásbiztosítás	70 050 Ft	81 060 Ft				
13	Casco	21 720 Ft	21 240 Ft				
14	Kerekes össz:	91 770 Ft	102 300 Ft				
15							
16	Rutich Ferenc	Január	Február	Március	Átlagbevétel		
17	Életbiztosítás	73 280 Ft	130 540 Ft	139 810 Ft	114 543 Ft		
18	Lakásbiztosítás	131 750 Ft	210 750 Ft	220 920 Ft	187 807 Ft		

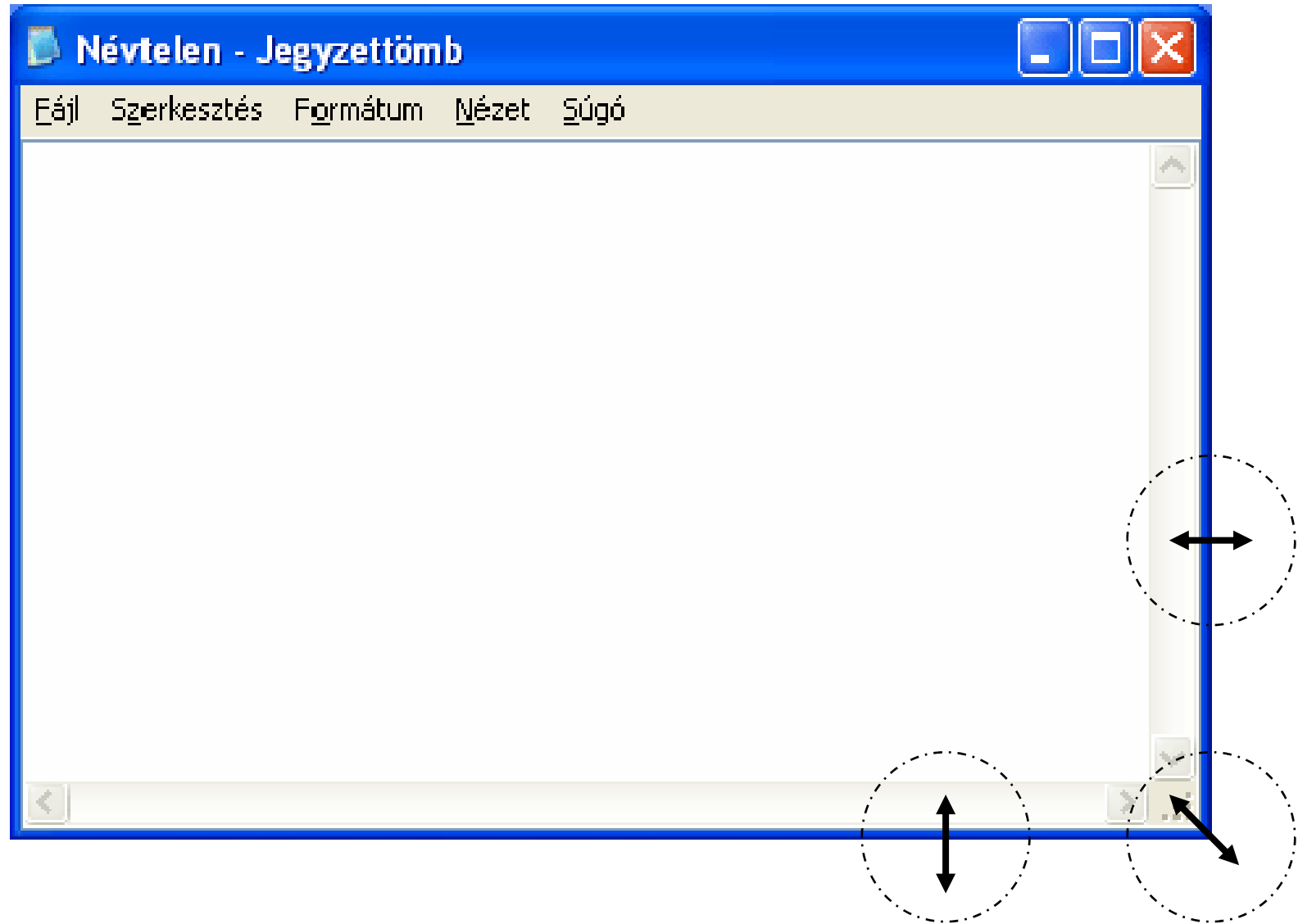
MUNKA AZ ABLAKOKKAL

CÍMKE - az ablak nevének és tartalmának jelölése

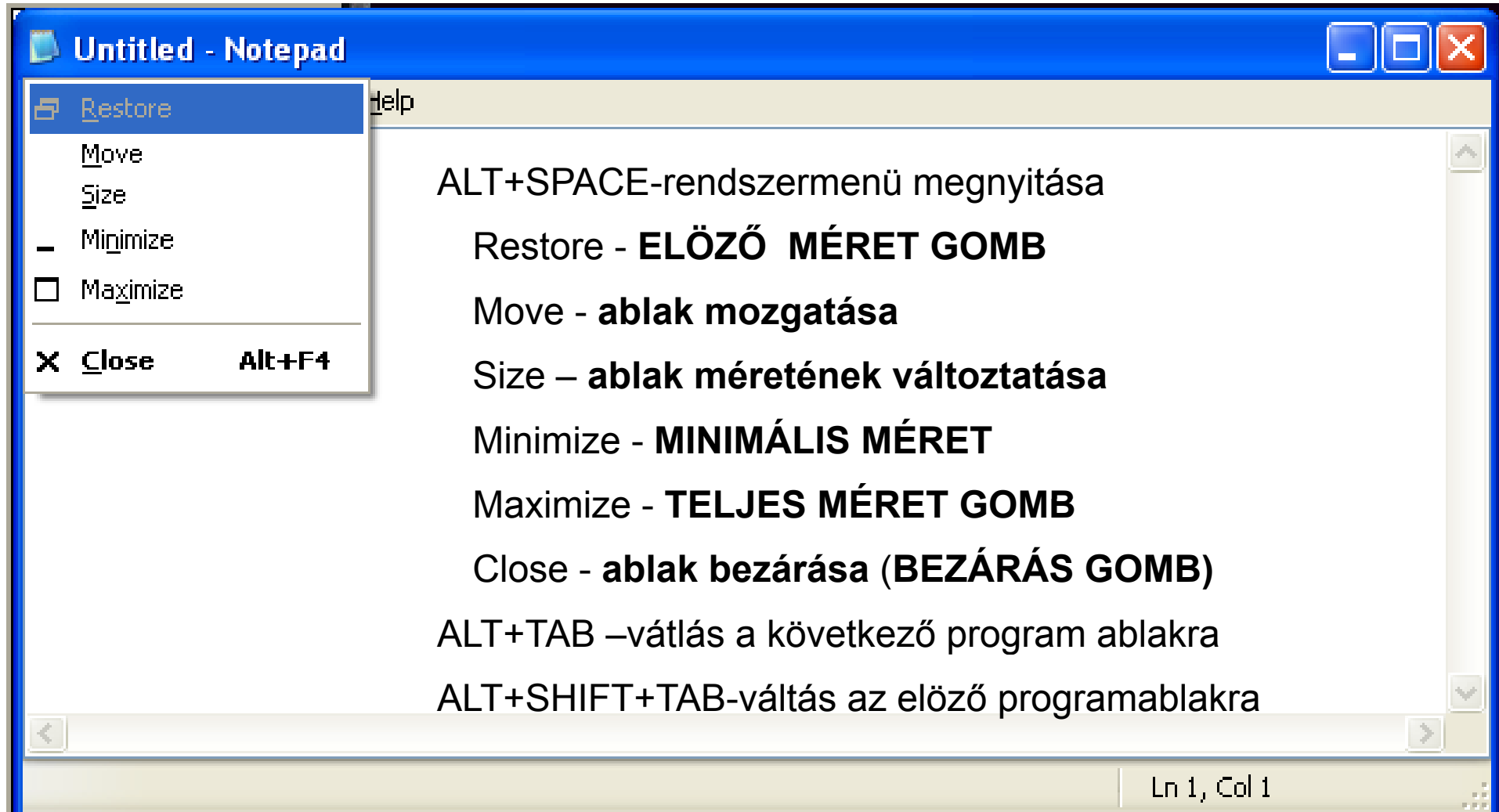
MINIMÁLIS MÉRET GOMB
TELJES MÉRET GOMB
ELŐZŐ MÉRET GOMB
BEZÁRÁS GOMB

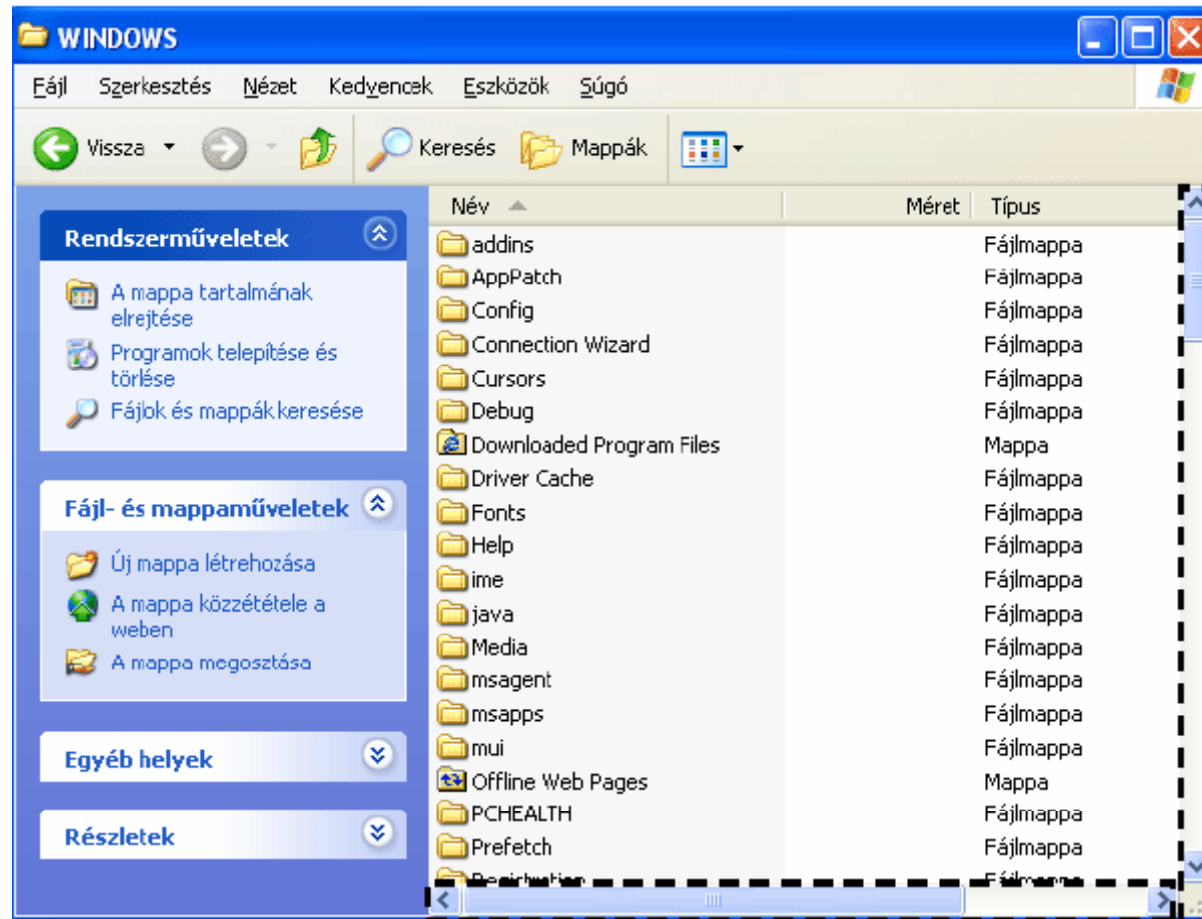
ABLAKOK MÉRETEZÉSE EGÉRREL

ABLAKOK MÉRETEZÉSE BILLENYŰZETRŐL

GÖRDÍTŐSÁV – Scroll Bar

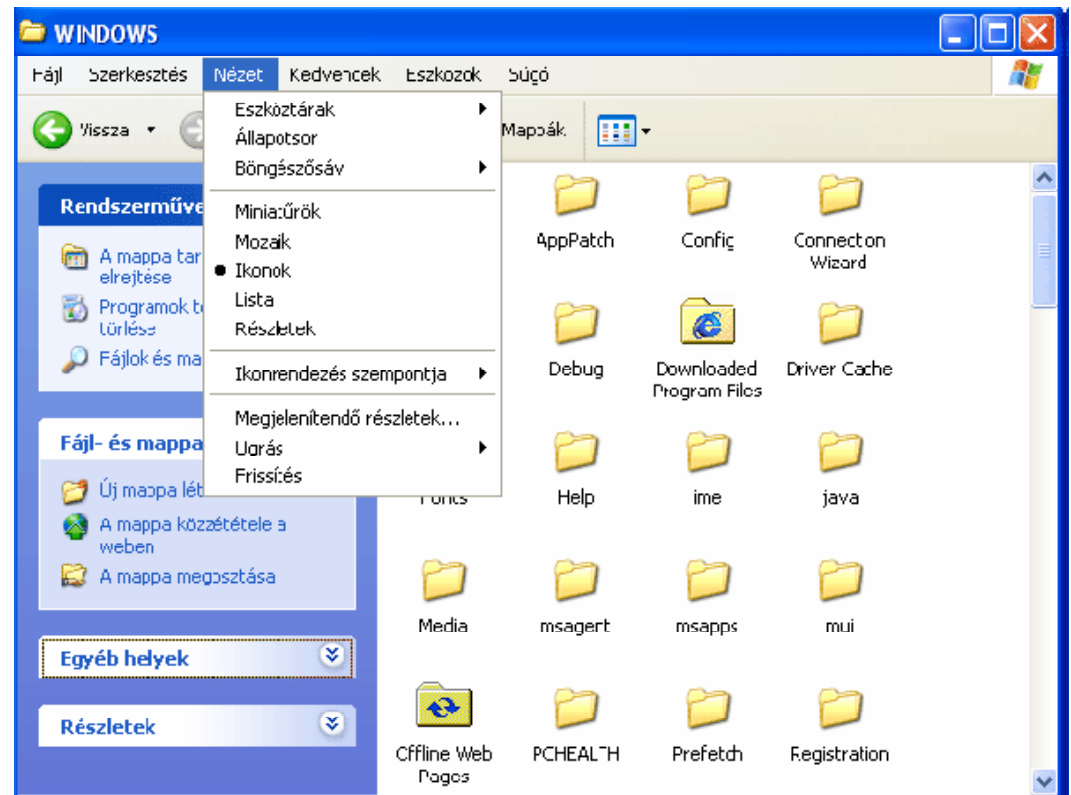

MENÜK

Egyes menük kategóriák szerint csoportosított, különféle **menüpontokat** – **parancsokat** és **beállítási lehetőségeket** – tartalmaznak.

File (Állomány) menü-állományokkal kapcsolatos műveleteket tartalmaznak

- megnyitás
- új fájl létrehozása
- fájl mentése
- fájl mentése másként

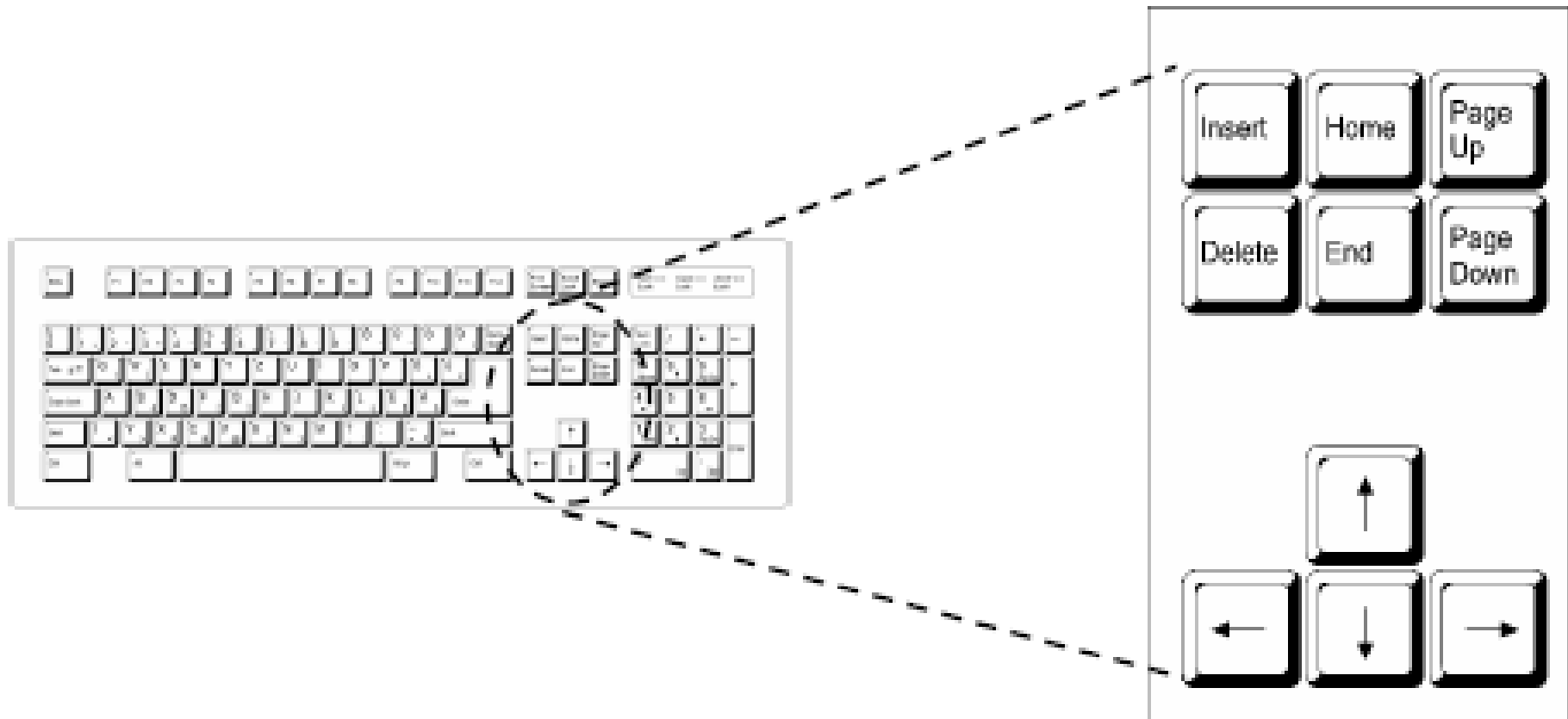

PÁRBESZÉD PANELEK

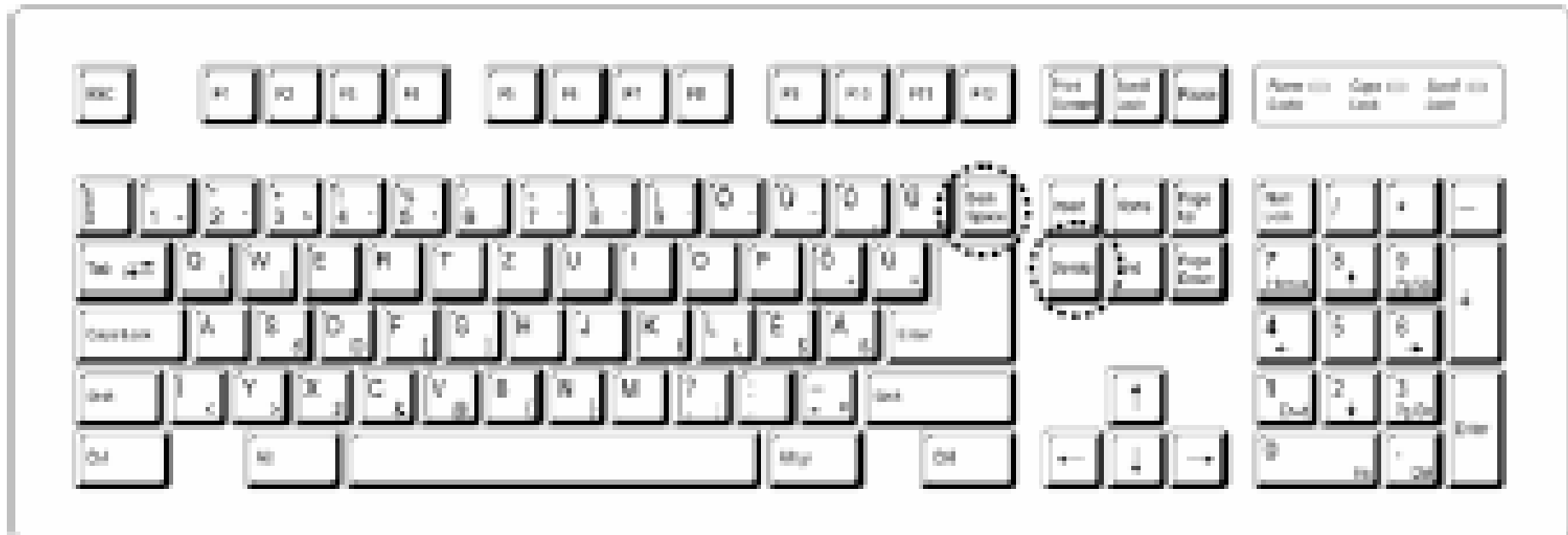

- Adatok bevitelére szolgál
- Nem minimalizálhatók, és nem méretezhetők át
- Legtöbb programban, amíg a párbeszéd panel a képernyőn van, nem végezhetünk más műveletet

KURZORMOZGATÓ BILLENTYŰK

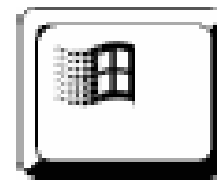

BEGÉPELT SZÖVEG JAVÍTÁSA

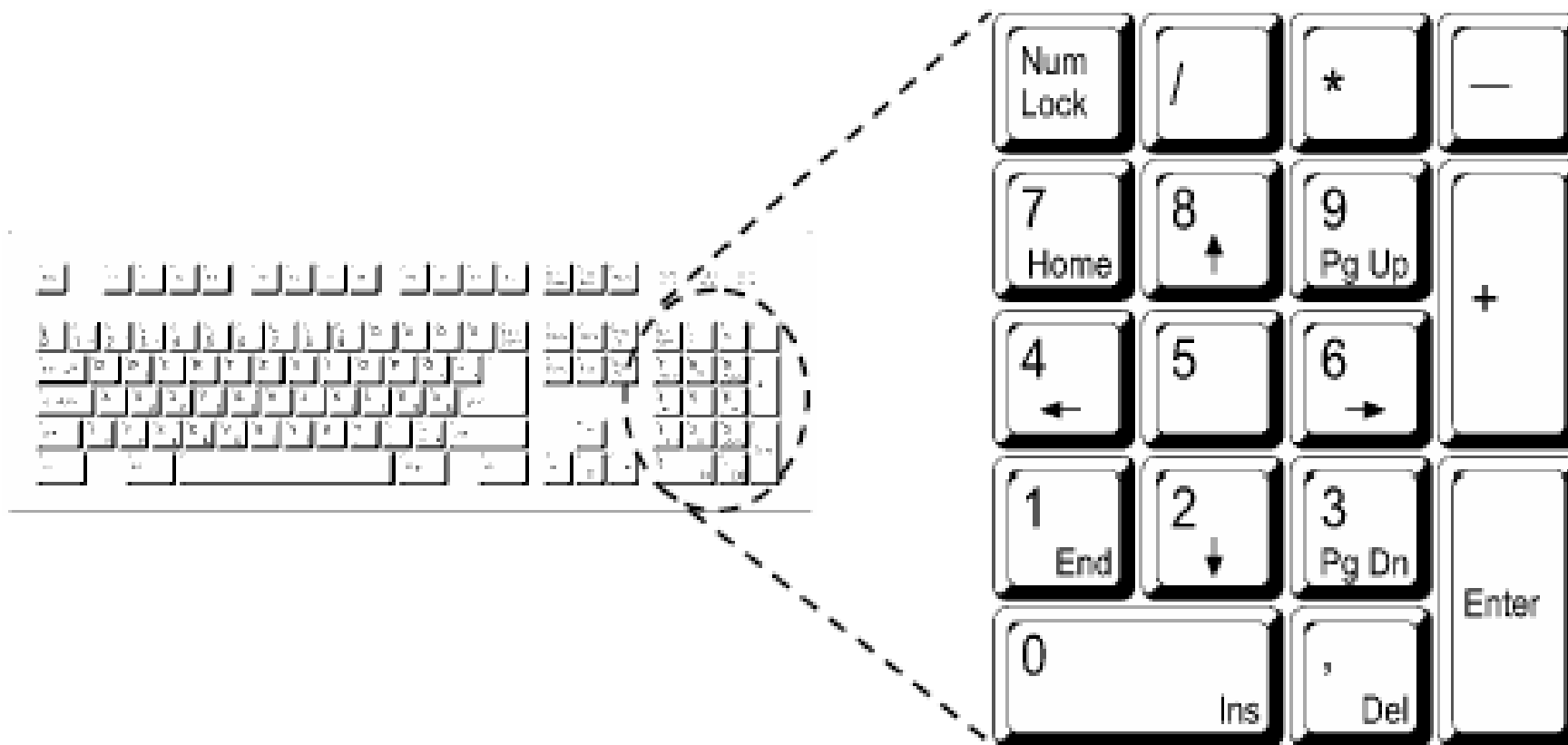

SPECIÁLIS BILLENTYŰK

- **ESC** - Egy megkezdett, de még be nem fejezett művelet megszakítására
- **FUNKCIÓ-BILLENTYŰK**
- **SCROLL LOCK**- a kurzormozgató billentyűk az aktuális ablakgördítő nyilainak megfelelően működnek.
- **PRINT SCREEN**- a képernyő tartalma egy ideiglenes munkaterületre, az úgynevezett **Vágólapra** másolódik.
- **PAUSE**
- **WINDOWS BILLENTYŰ**
- **GYORSMENÜBILLENTYŰ**

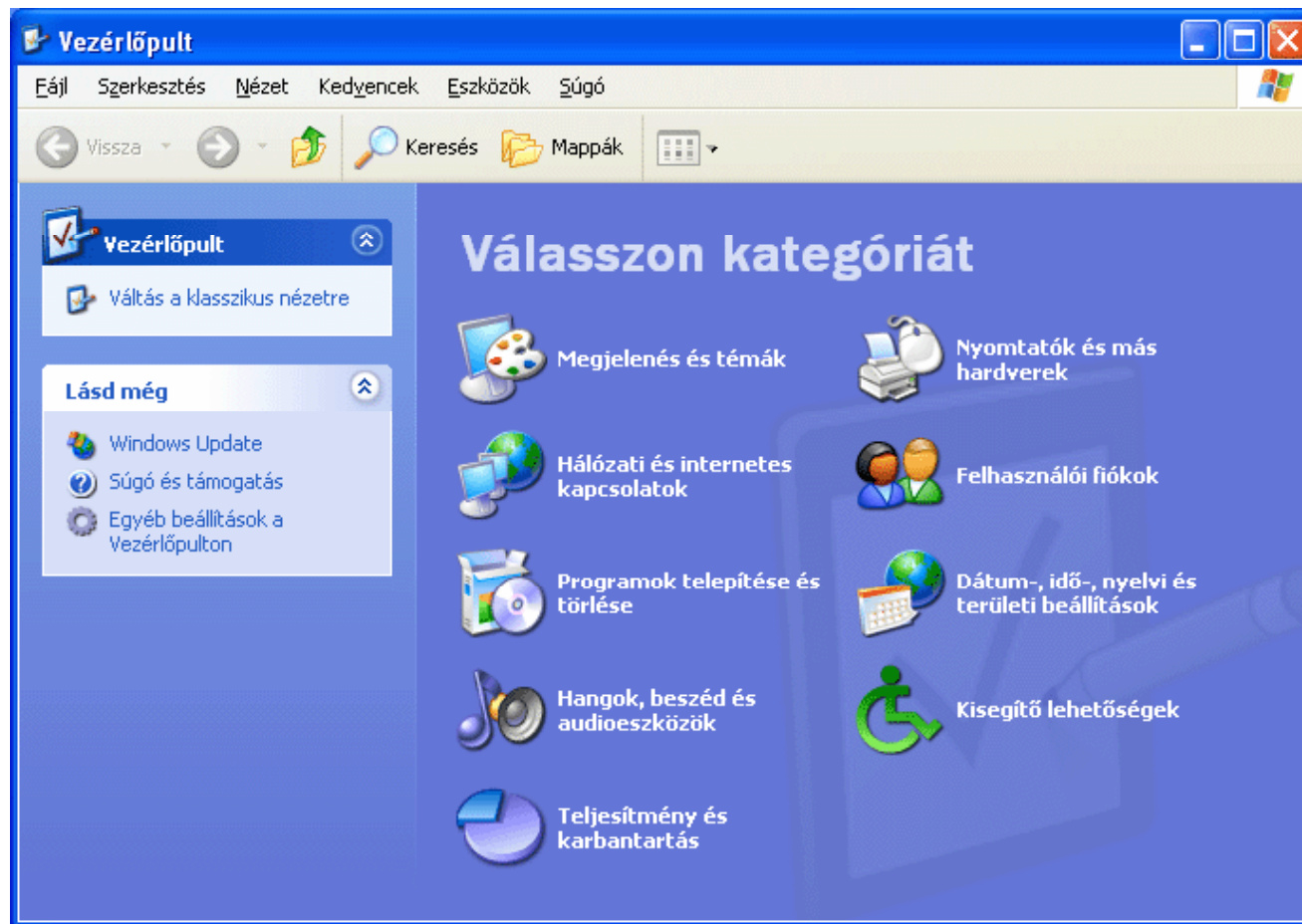

NUMERIKUS BILLENTYŰZET

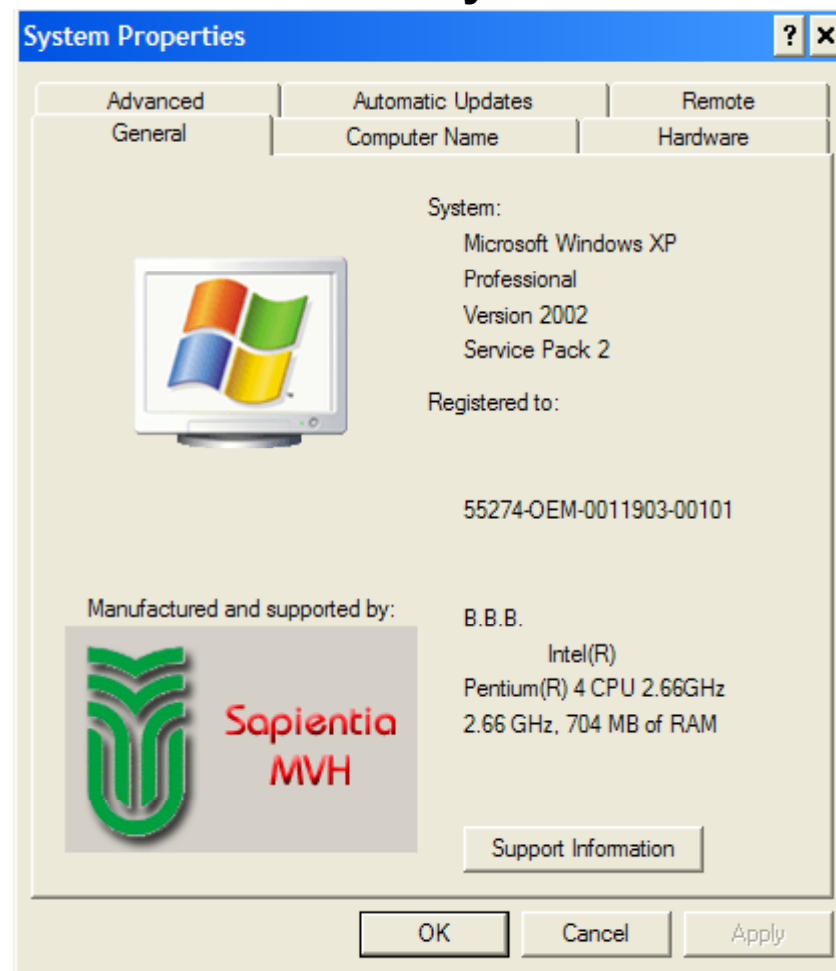
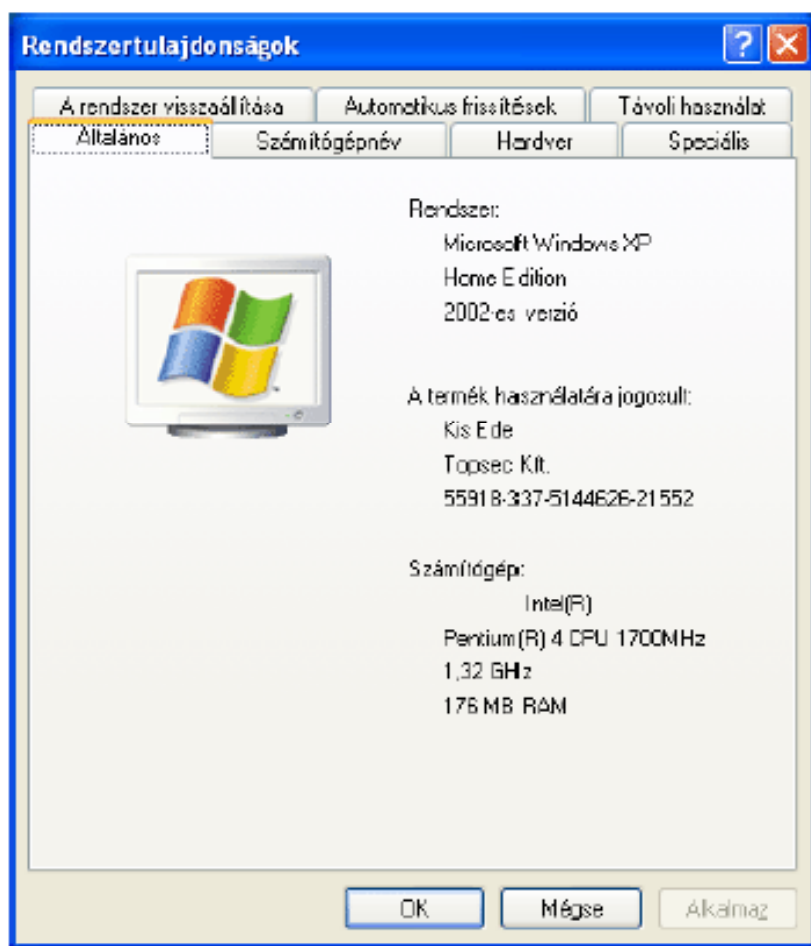
VEZÉRLŐPULT (CONTROL PANEL)

- A Windows operációs rendszer konfigurálási lehetőségeit tartalmazza

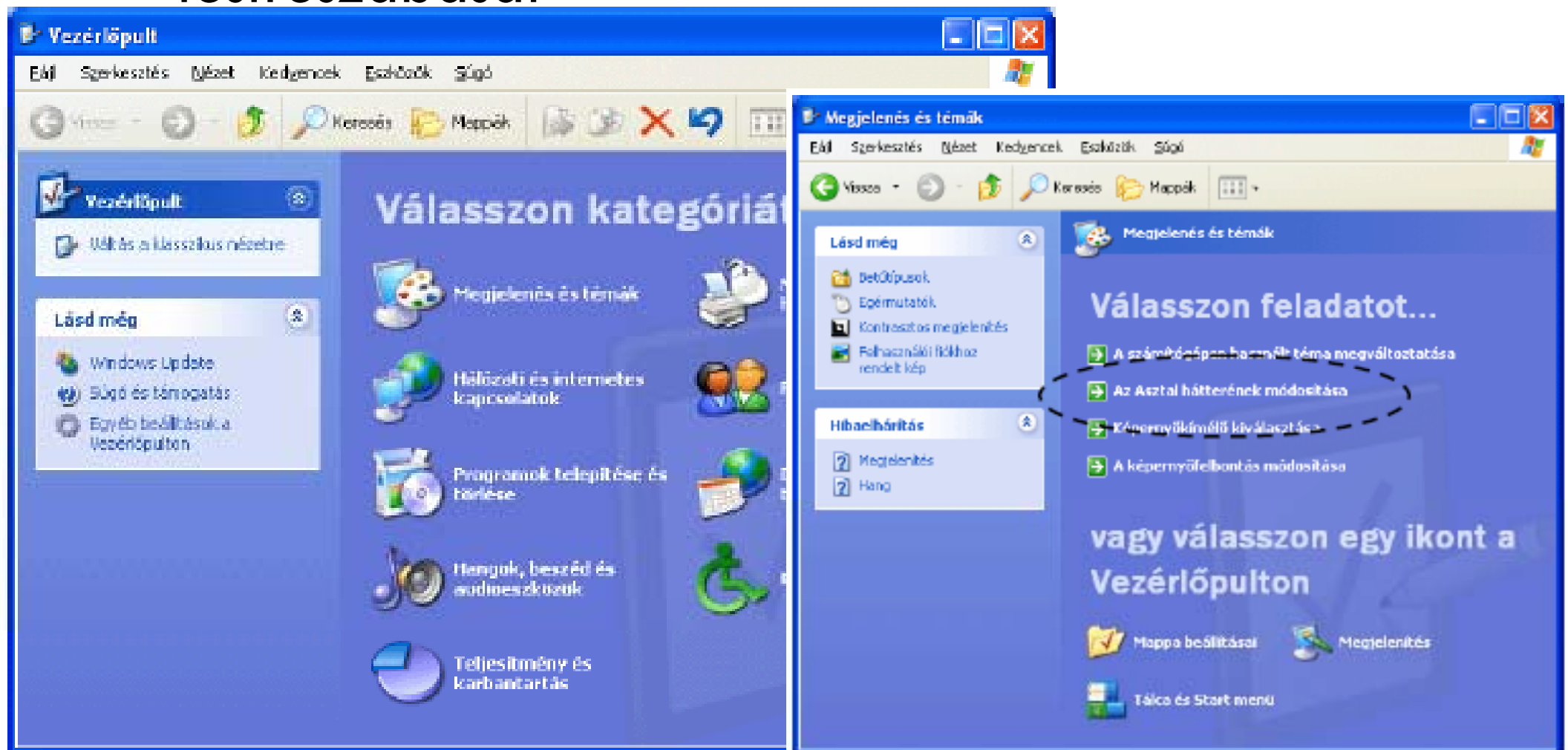
A SZÁMÍTÓGÉP ADATAINAK LEKÉRDEZÉSE

Start-Vezérlőpult Teljesítmény és karbantartás- Rendszertulajdonságok Start-Control Panel -Performance and Maintenance-System

AZ ASZTAL BEÁLLÍTÁSA

- lehetővé teszi a felhasználói felület sokrétű testreszabását

MEGJELÉNÍTÉS TULAJDONSÁGAI

A KÉPERNYŐ KÍMÉLŐ BEÁLLÍTÁSA

Megjelenítés tulajdonságai

Témák | Asztal | **Képernyőkímélő** | Megjelenés | Beállítások

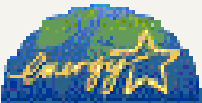

Képernyőkímélő

Windows XP [v] Beállítások Vilámnézet

Várakozás: 10 percig Üdvözlőképernyő

A képernyő energiaellátása

A képernyő energiaellátási beállításainak módosításához kattintson az Energiaellátás gombra.

Energiaellátás...

OK Mégse Alkalmaz

Display Properties

Themes | Desktop | **Screen Saver** | Appearance | Settings

Screen saver

Windows XP [v] Settings Preview

Wait: 10 minutes On resume, password protect

Monitor power

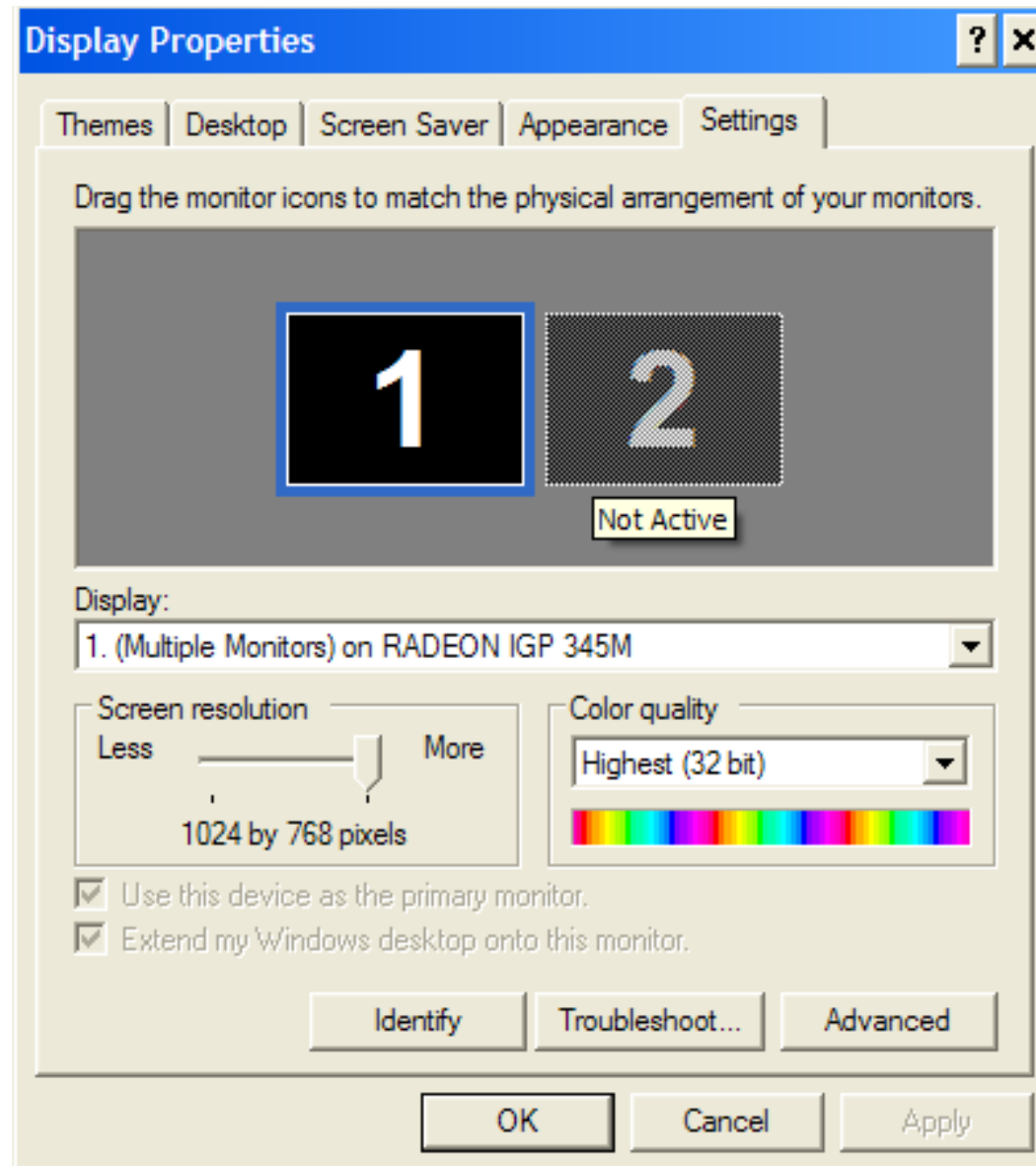

To adjust monitor power settings and save energy, click Power.

Power...

OK Cancel Apply

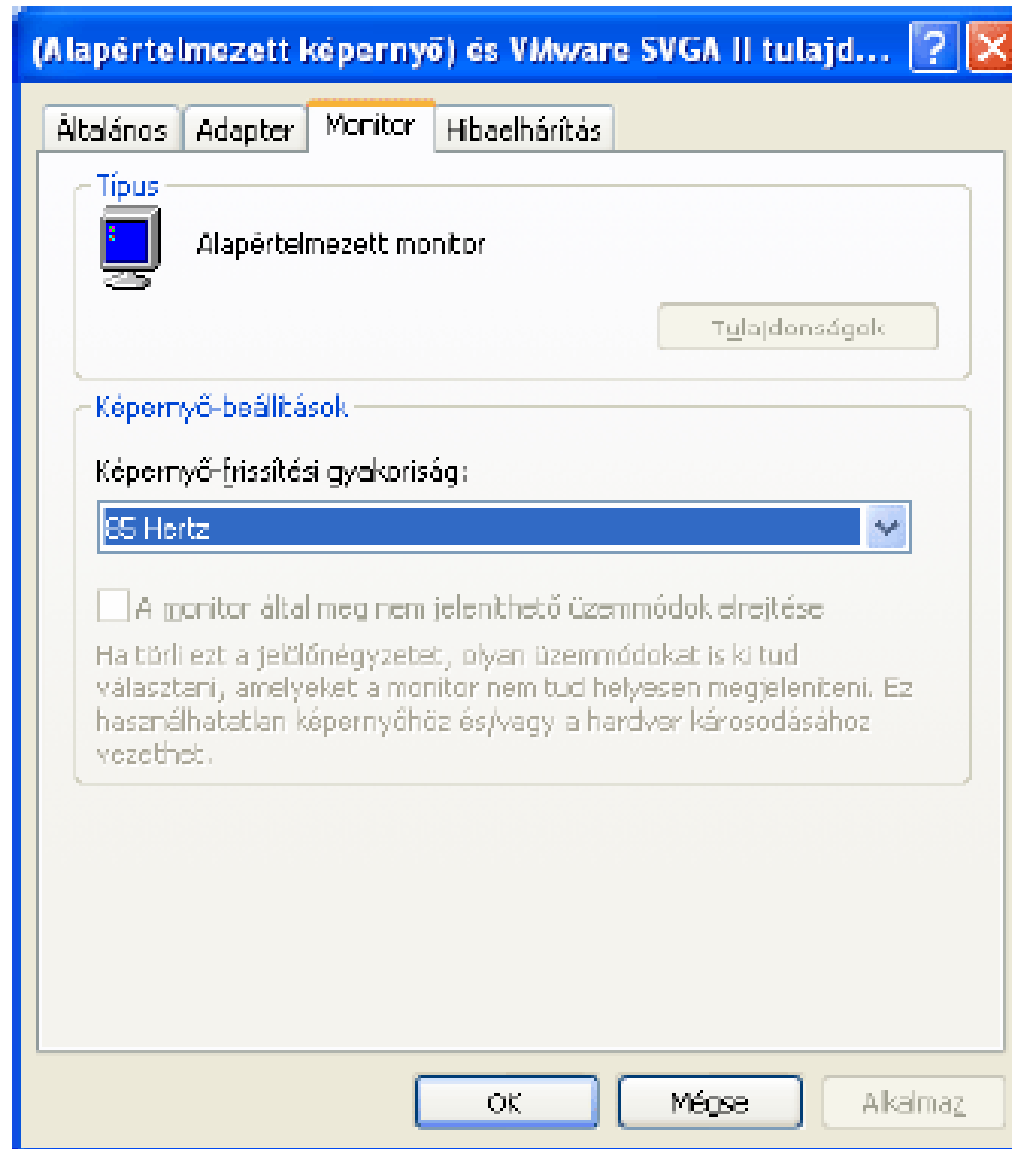
KÉPERNYŐ – FELBONTÁSA, SZÍNMELYSÉG ÉS FRISSÍTÉSI FREKVENCIA BEÁLLÍTÁSA

KÉPERNYŐ-FELBONTÁS, SZÍNMELYSÉG ÉS FRISSÍTÉSI FREKVENCIA BEÁLLÍTÁSA

- **A Színminőség**
 - 4 bit, 16 szín
 - 8 bit, 256 szín
 - 16 bit, kb. 65 ezer szín (High Color)
 - 24 bit, kb. 16 millió szín (True Color)
 - 32 bit, kb. 4 milliárd szín (True Color)
- **Képernyő felbontás**
 - 800x600 pixel
 - 1024x768 pixel
 - 1280x800 pixel (widescreen)
- **Képernyő - frissítési gyakoriság**

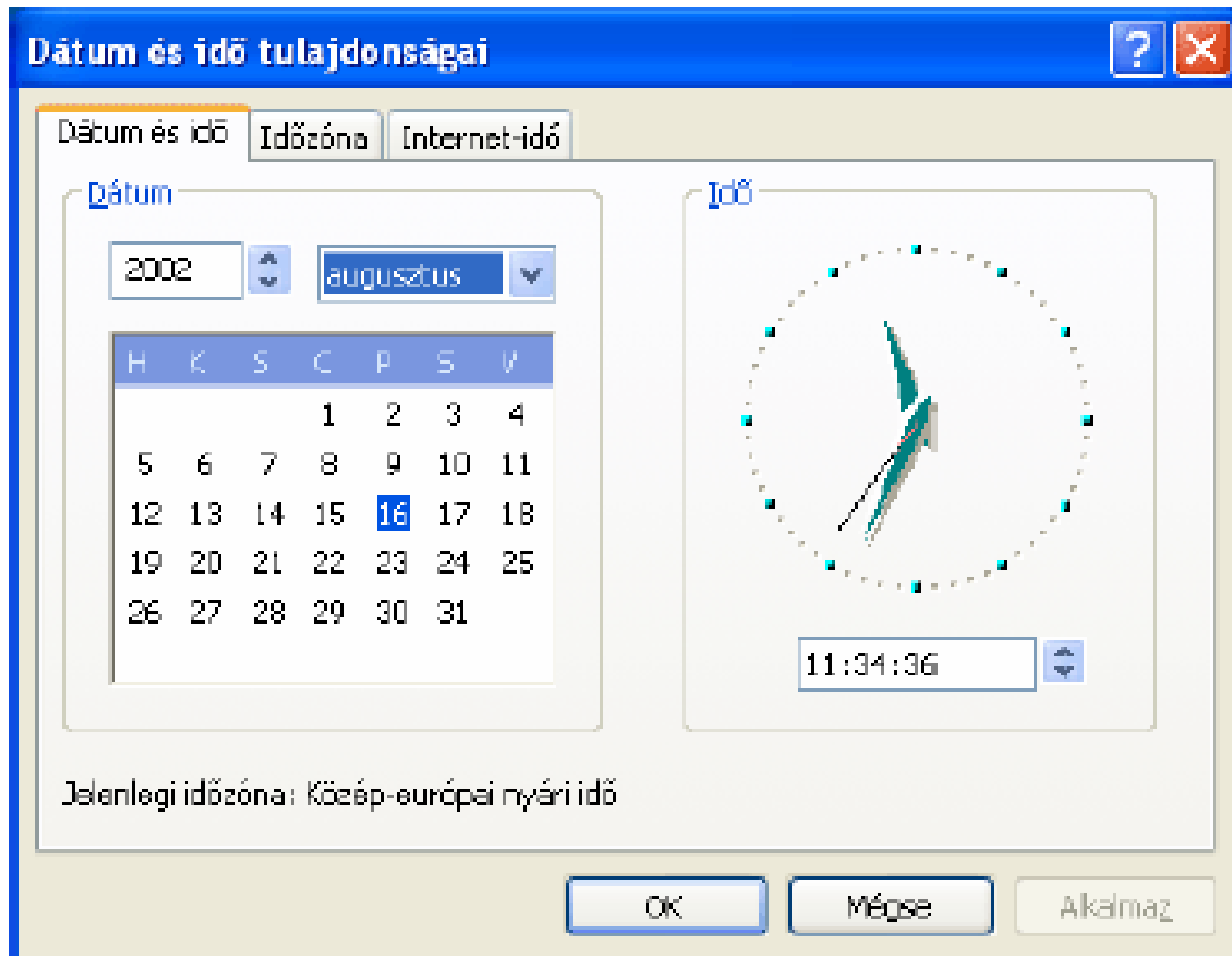
KÉPERNYŐ FRISSÍTÉSI GYAKORISÁG

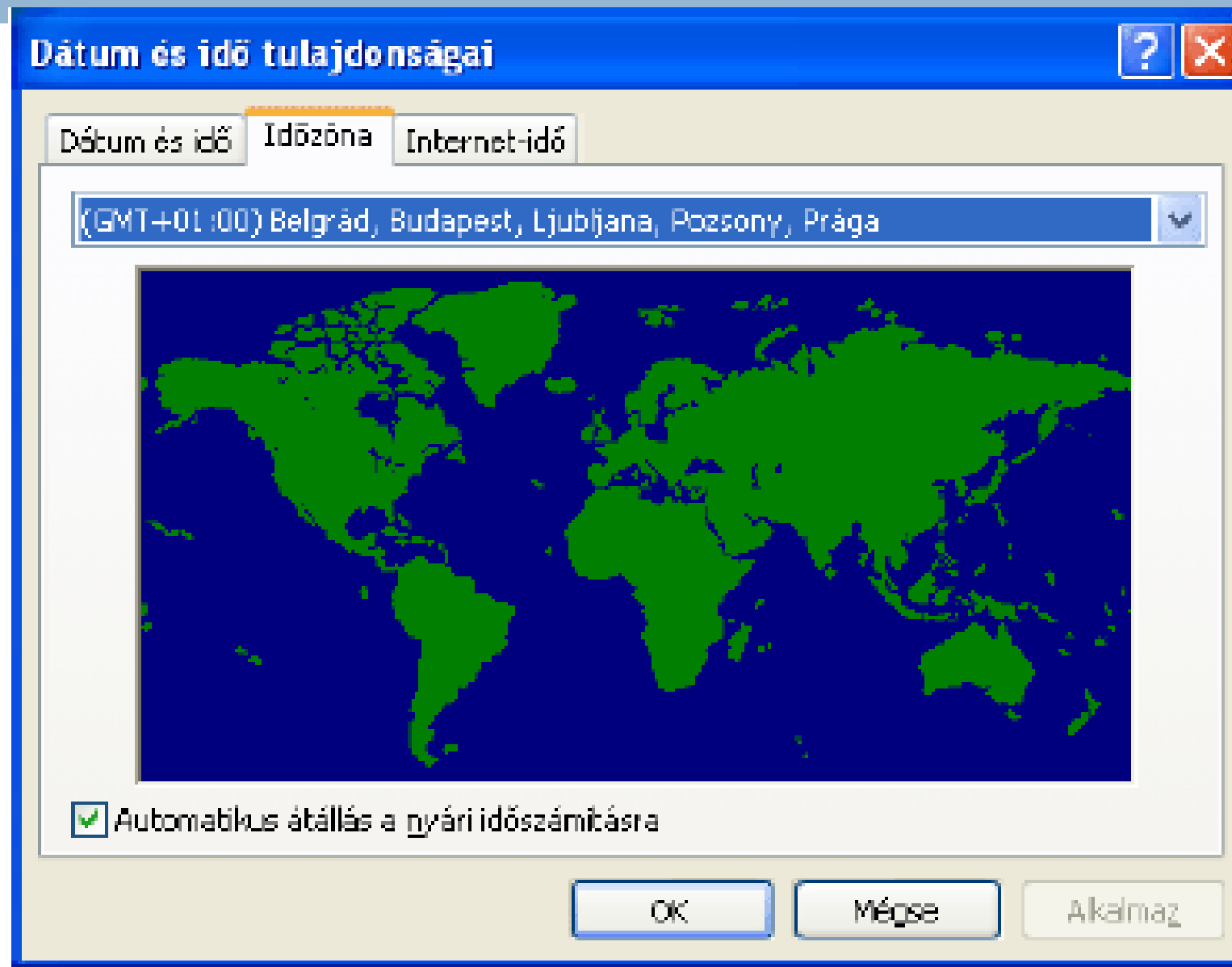
DÁTUM ÉS IDŐ BEÁLLÍTÁSA

- **Vezérlőpult** mappa **Dátum-, idő -, nyelvi és területi beállítások**
- **Dátum és idő**
 - **A dátum és az idő módosítása**
 - **Időzóna**
- **Nyelvi és területi beállítások,**
 - **A számok, dátumok és az idő formátumának módosítása (**Szám, Pénznem, Idő és Dátum**)**

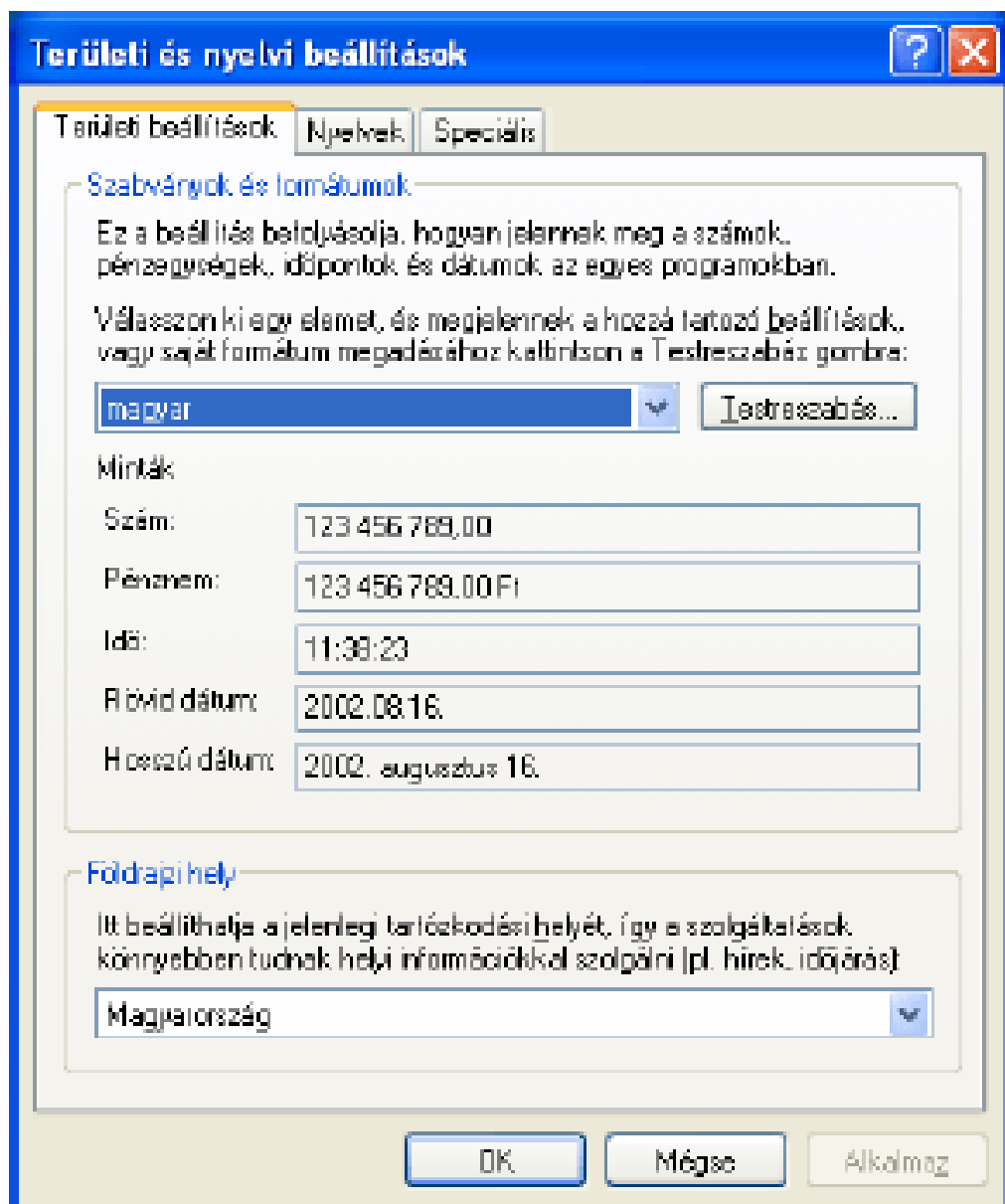
DÁTUM ÉS IDŐ

IDŐZONA

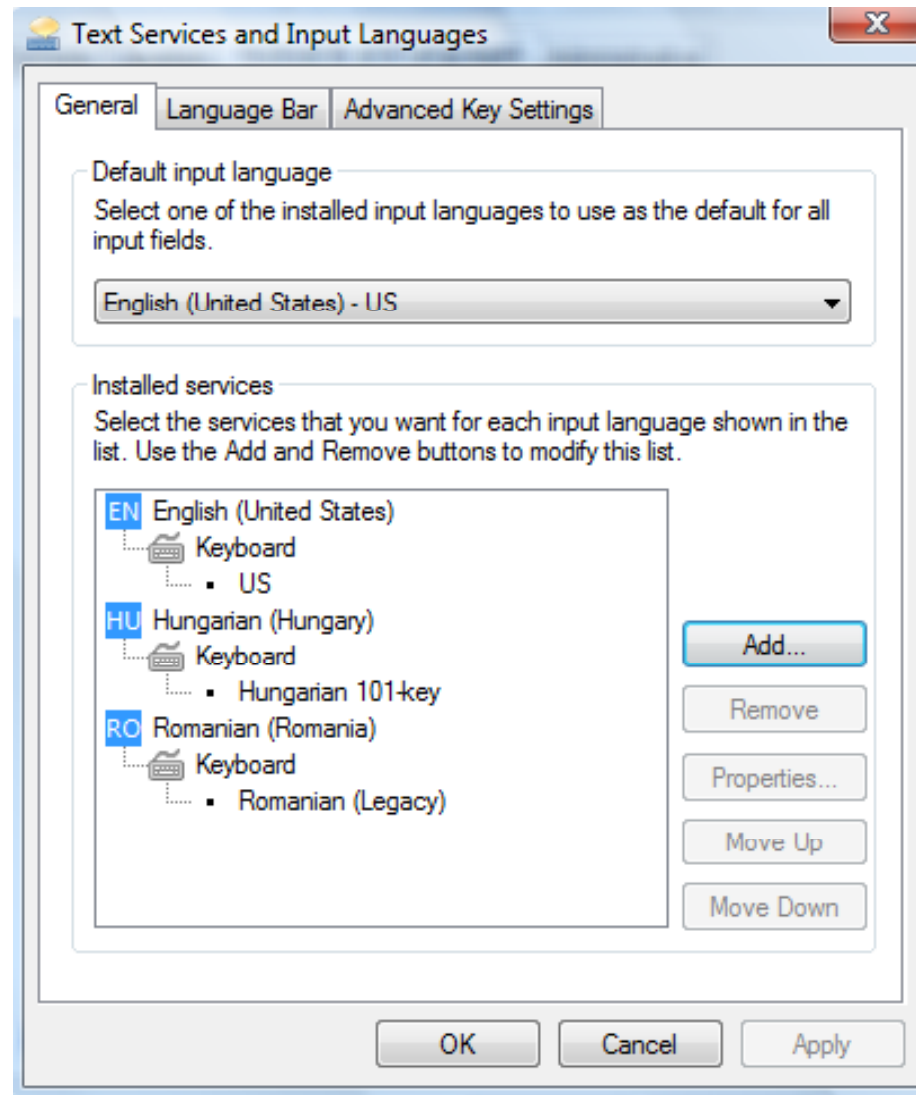
TERÜLETI BEÁLLÍTÁSOK

**Szám, Pénznem, Id és
Dátum alapbeállítások**

**Testreszabás-
változtathatjuk a fent
említett formátumokat.**

SZÖVEGBEVITELI NYELVEK

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ALAPISMERETEK

ÁLLOMÁNYKEZELÉS

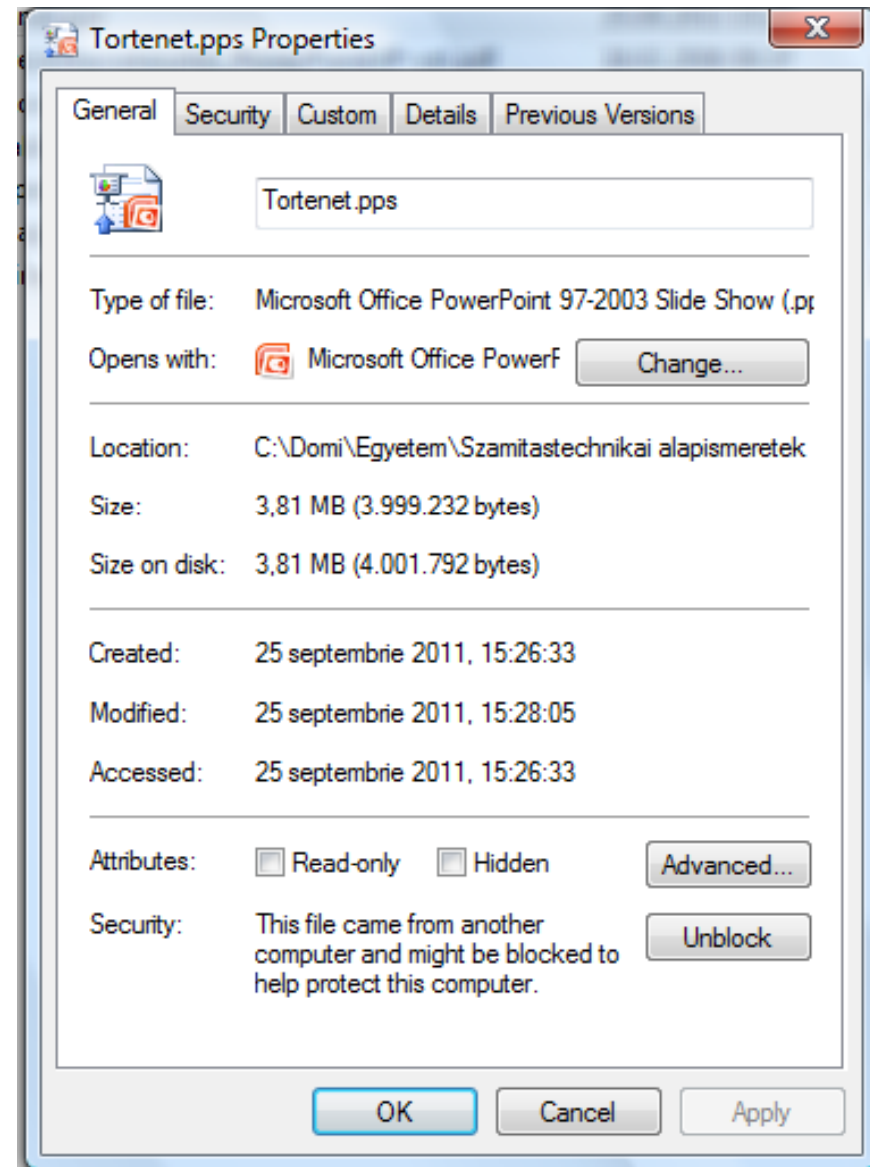

ÁLLOMÁNYKEZELÉS

- **ÁLLOMÁNYOK** - A háttértárakon tárolt adathalmazok például programok, dokumentumok, adatbázisok stb.
- **Állománytípusok:**
 - ▣ **Programfájlok** - futtatható programokat tartalmazó fájlok
 - .COM, .EXE, .BAT kiterjesztésűek
 - ▣ **Adatállomány** - Minden olyan állomány, ami nem programot tartalmaz

ÁLLOMÁNYOK JELLMZŐI

- Név
- Kiterjesztés (Típus)
- Méret
- Létrehozási idő
- Módosítási idő
- Atributumok
 - ▣ Hidden- Rejtett
 - ▣ Read Only- Írásvédett
 - ▣ Rendszer – System
- Hozzáférési jogok

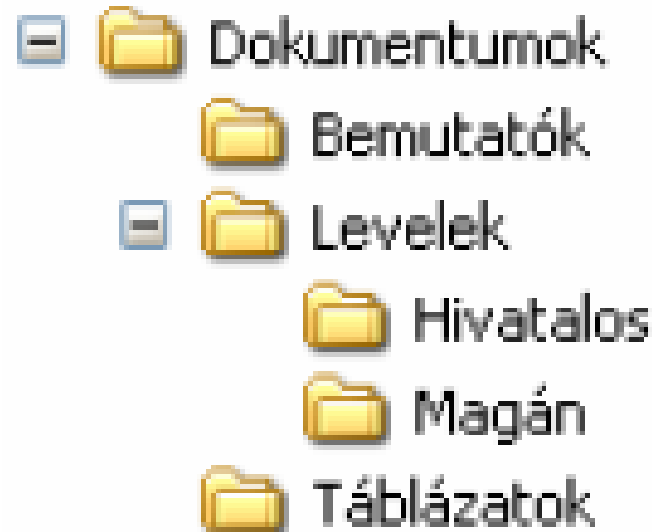

ADATÁLLOMÁNYOK

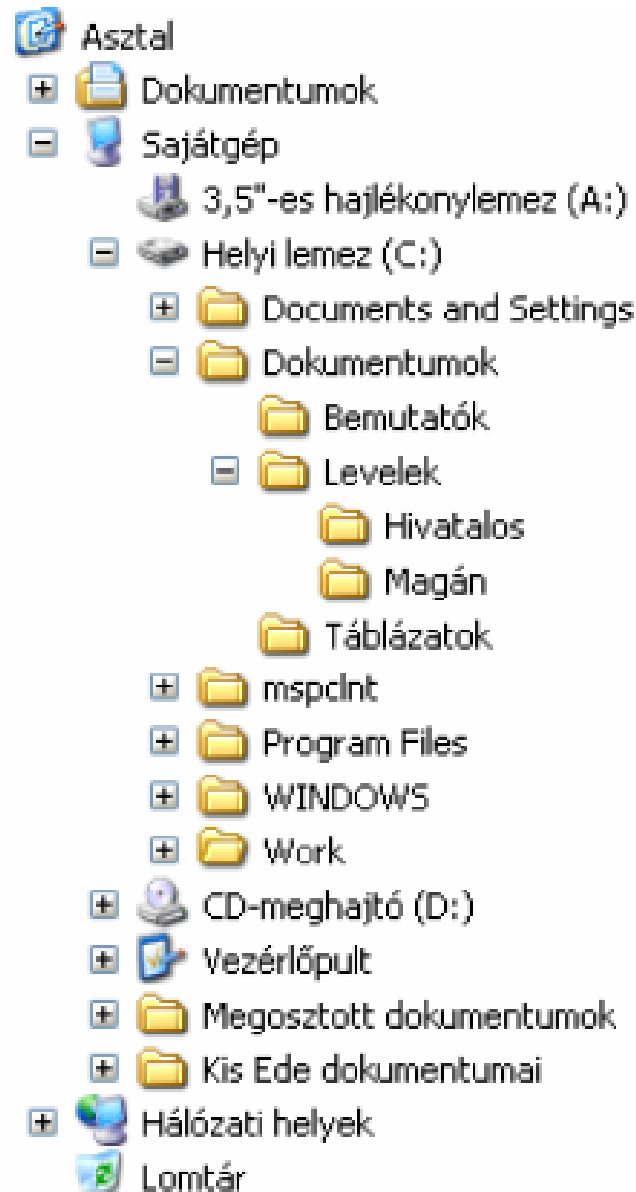
Kiterjesztés	Ikon	Fájltípus
TXT		Formátumozatlan szöveget tartalmazó fájl.
RTF*	változó*	A Rich Text szabvány szerint formátumozott szöveget, esetleg képeket is tartalmazó szövegfájl.
DOC		Általában a Word szövegszerkesztővel készült szöveges dokumentumok
XLS		Excel táblázatok
PPT		PowerPoint bemutatók
MDB		Access adatbázisfájlok
HTM, HTML*		Internetes vagy intranetes weblapok
JPG, JPEG, GIF*		Tömörített, kis fájl méretű, az interneten vagy képernyős prezentáció céljára használt képformátum.
TIF, TIFF*		Nyomdai felhasználásra alkalmas, rendszerint nagy fájl méretű képformátum.
BMP*		Jobbára a Windows által használt képformátum.
ZIP, ARJ, RAR*	változó*	Egy vagy több fájl helytakarékoság vagy archiválás céljából tartalmazó, tömörített fájlformátum.

KÖNYVTÁRSTRUKTÚRA

- logikailag összetartozó állományok hierarchikus csoportosítására szolgáló tárolóhely
- egyes könyvtárak (mappák) szükség szerint további alkönyvtárakat tartalmazhatnak.
- a könyvtárak és alkönyvtárak állományokat tartalmaznak

KÖNYVTÁRSTRUKTÚRA

MEGHAJTÓK

- Meghajtók jelölése A:,B:,C:,.....W:
- A:,B: 3,5"-os hajlékonylemezes meghajtó (manapság ritkán használt)
- C:,D:,E:,.... Merevlemezes meghajtók (általában C - rendszerpartíció; D, E ... további partíciók)
- D (vagy más betű): CD, DVD meghajtó
- Z: a számítógép-hálózaton keresztül elérhető, meghajtó (saját tárterület az egyetem szerverén)

MEGHAJTÓ TÍPUSOK

3,5" hajlékonylemezes egység (floppy disk drive)

5,25" hajlékonylemezes egység (floppy disk drive)

Lokális merevlemezes meghajtó (hard disk drive)

CD-meghajtó (az ikon képét a behelyezett CD-lemez módosíthatja!)

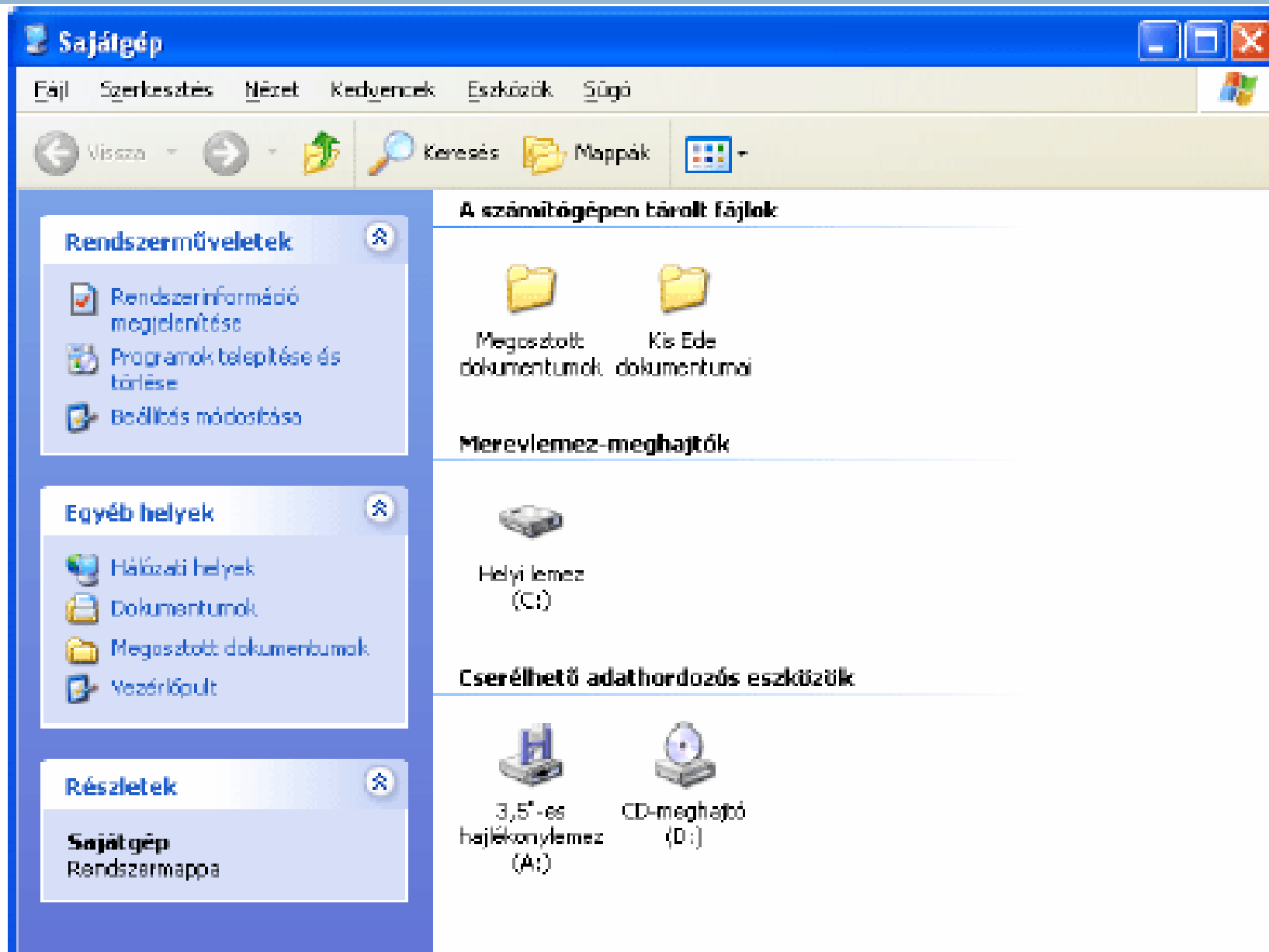

DVD RW Drive

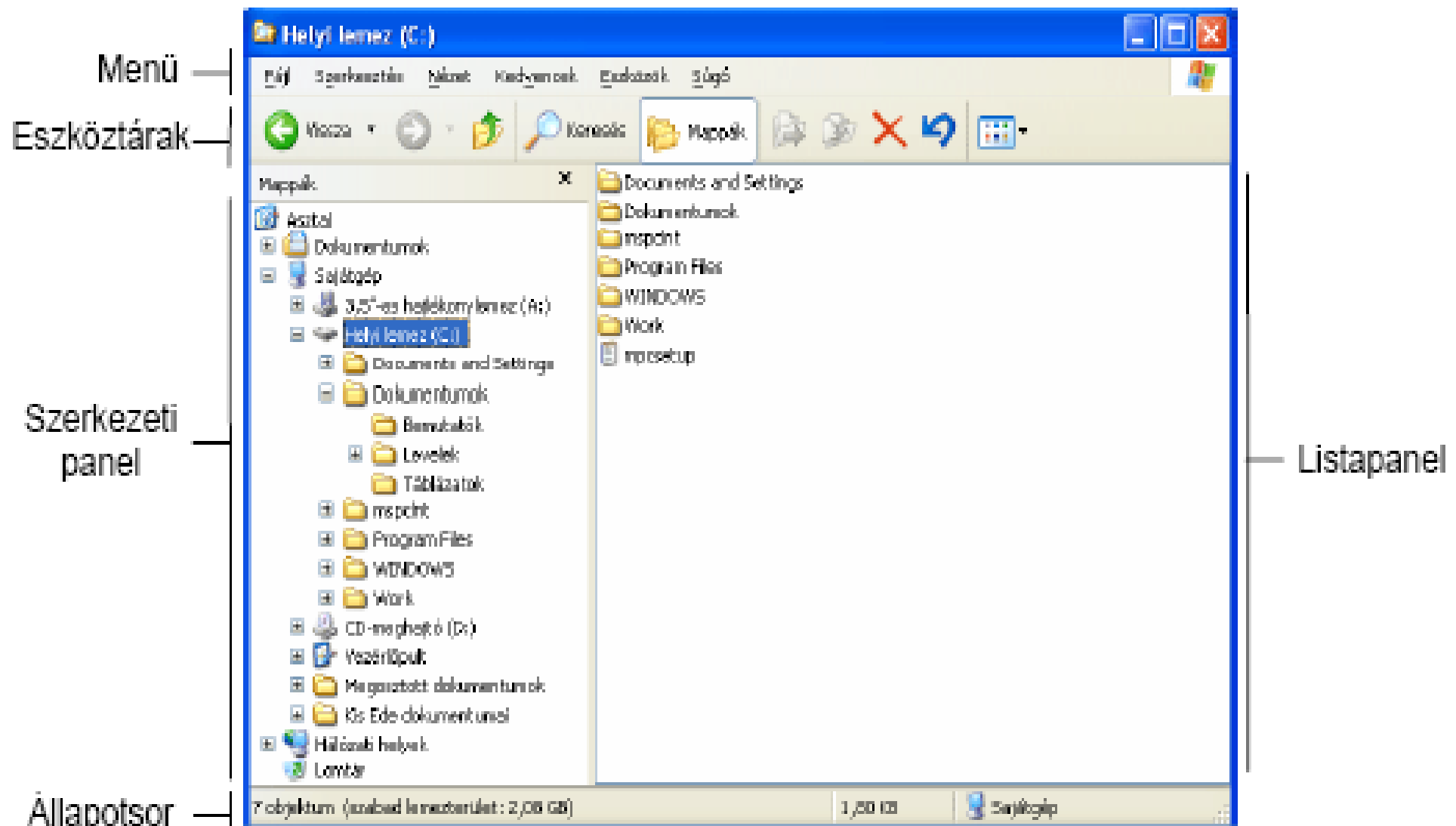

Egyéb cserélhető lemezes meghajtó (Zip Drive, Jazz Drive stb.)

SAJÁTGÉP

ÁLLOMÁNYKEZELÉS A WINDOWS INTÉZŐVEL (WINDOWS EXPLORER)

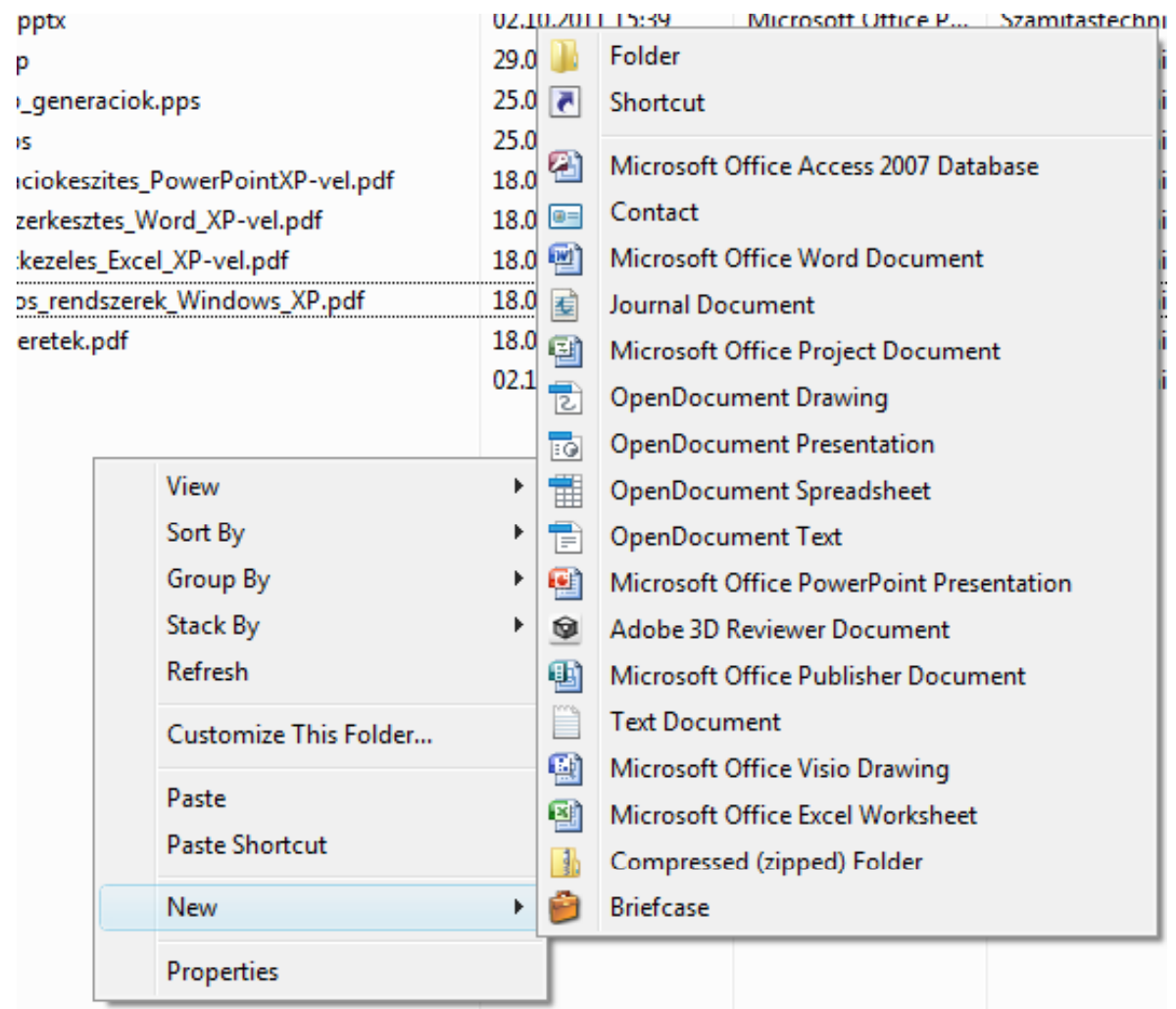

ÁLLOMÁNYOK ÉS KÖNYVTÁRAK KIJELELÉSE

- Egyetlen elem kijelölése (Mouse click)
- Több, nem szomszédos elem kijelölése (CTRL + Mouse Click)
- Több, egymást követő elem kijelölése (Shift + nyilak)
- Összes elem kijelölése (CTRL+A)

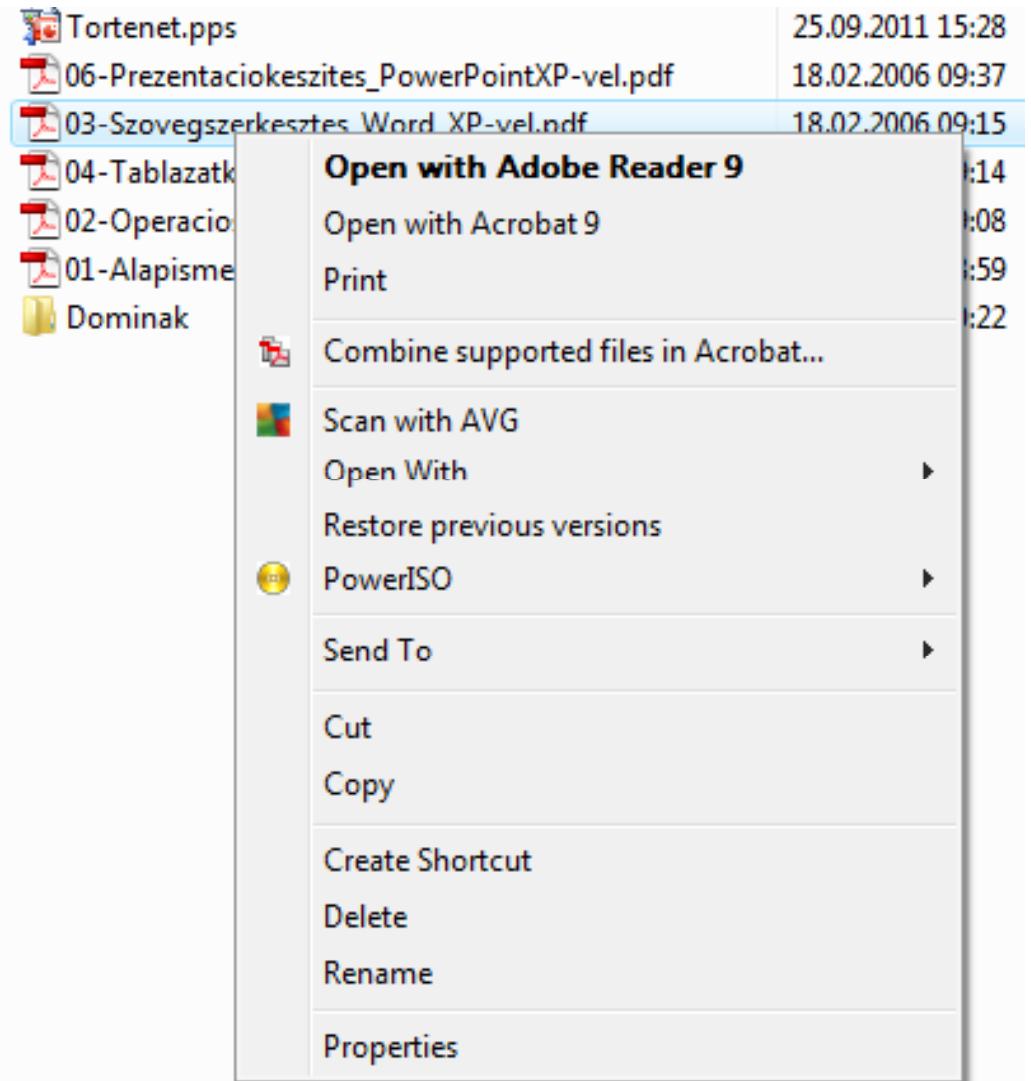
MŰVELETEK ÁLLOMÁNYOKKAL ÉS KÖNYVTÁRAKKAL

- Állományok és könyvtárak létrehozása
(New folder)

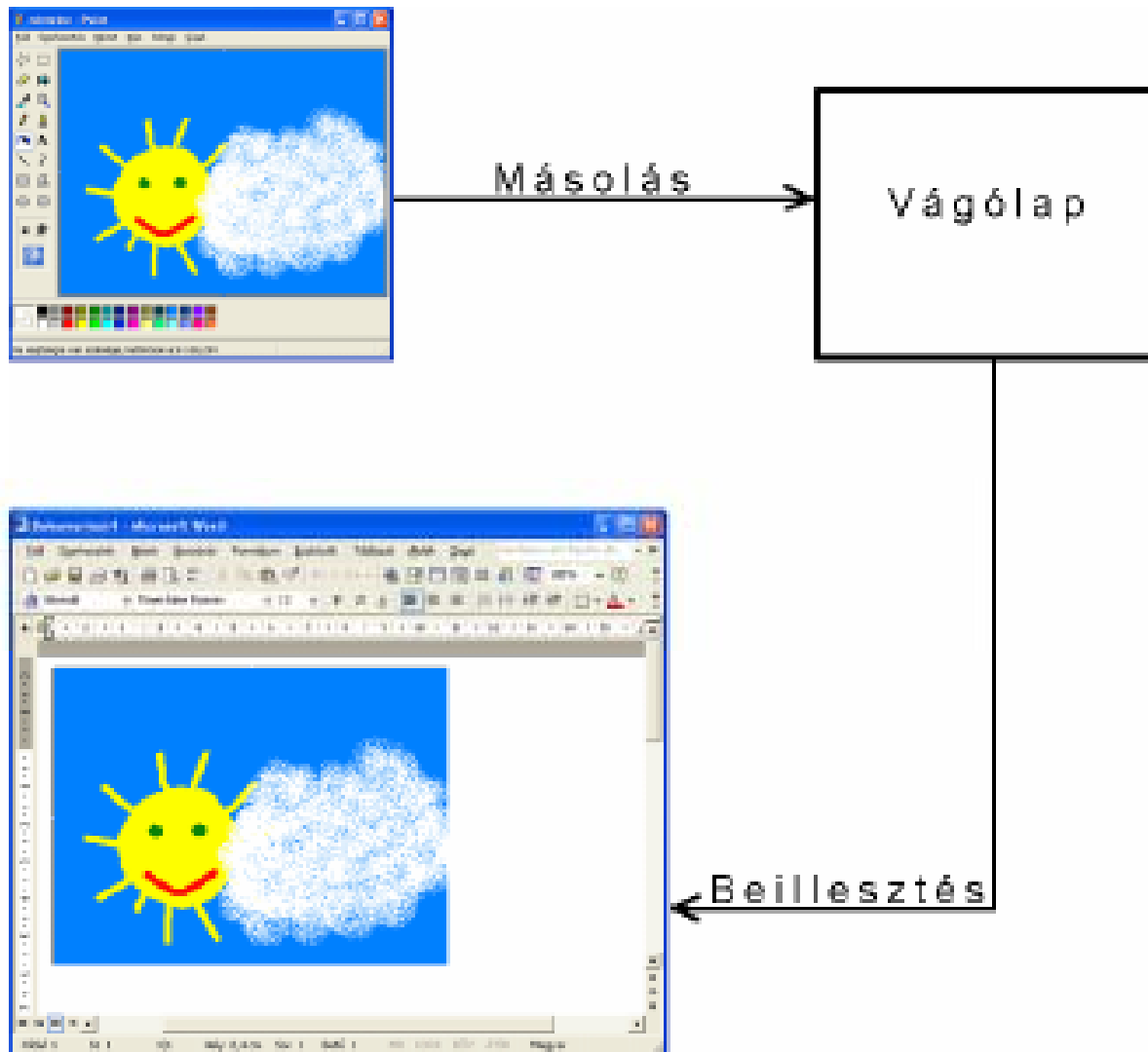

MŰVELETEK ÁLLOMÁNYOKKAL ÉS KÖNYVTÁRAKKAL

- Állományok és könyvtárak másolása (**Copy - Paste**) vagy áthelyezése (**Cut - Paste**)
 - Copy / CTRL+C
 - Cut / CTRL+X
 - Paste / CTRL +V
- Állományok és könyvtárak törlése (**Delete**)
- Állományok és könyvtárak átnevezése (**Rename**)

VÁGÓLAP HASZNÁLATA

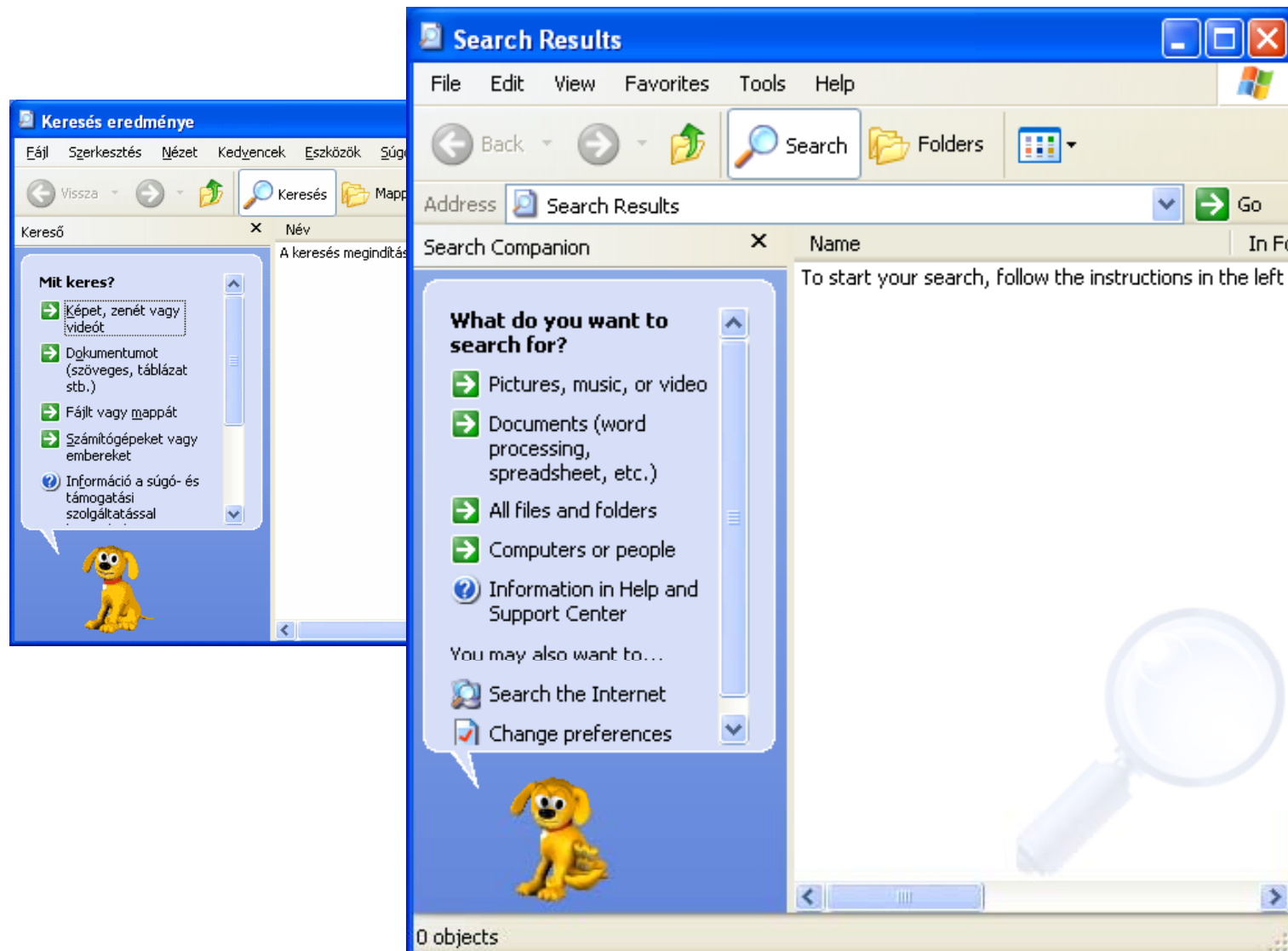
NÉZETEK

The screenshot shows a Windows Explorer window with the 'Views' menu open. The menu options are: Extra Large Icons, Large Icons, Medium Icons, Small Icons, List, Details, and Tiles. The 'Details' view is selected. The file list is as follows:

	Date modified	Type	Folder	Authors
s.ppt	03.10.2011 00:16	Microsoft Office P...	Szamitastechnikai ...	
s.pptx	02.10.2011 15:39	Microsoft Office P...	Szamitastechnikai ...	domi
zip	29.09.2011 07:40	Compressed (zipp...	Szamitastechnikai ...	
ep_generaciok.pps	25.09.2011 15:43	Microsoft Office P...	Szamitastechnikai ...	
pps	25.09.2011 15:28	Microsoft Office P...	Szamitastechnikai ...	
taciokeszites_PowerPointXP-vel.pdf	18.02.2006 09:37	Adobe Acrobat D...	Szamitastechnikai ...	
szerkesztes_Word_XP-vel.pdf	18.02.2006 09:15	Adobe Acrobat D...	Szamitastechnikai ...	
04-Tablázatkezeles_Excel_XP-vel.pdf	18.02.2006 09:14	Adobe Acrobat D...	Szamitastechnikai ...	
02-Operacios_rendszerek_Windows_XP.pdf	18.02.2006 09:08	Adobe Acrobat D...	Szamitastechnikai ...	
01-Alapismeretek.pdf	18.02.2006 08:59	Adobe Acrobat D...	Szamitastechnikai ...	
Dominak	02.10.2011 00:22	File Folder	Szamitastechnikai ...	

KERESÉS (SEARCH)

□ CTRL+F

KERESÉS FÁJLT VAGY MAPPÁT

Search by any or all of the criteria below.

All or part of the file name:

A word or phrase in the file:

Look in:

When was it modified?

Don't remember

Within the last week

Past month

Within the past year

Specify dates

Modified Date

from

to

What size is it?

Don't remember

Small (less than 100 KB)

Medium (less than 1 MB)

Large (more than 1 MB)

Specify size (in KB)

at least

More advanced options

Type of file:

Search system folders

Search hidden files and folders

Search subfolders

Case sensitive

Search tape backup

ADAT TÖMÖRÍTÉS

- Célja:
 - ▣ az adatok méretének csökkentése
- Két művelet:
 - ▣ becsomagolás
 - ▣ kibontás
- Két típusú tömörítés
 - ▣ adatvesztés nélküli (szöveg, program stb.)
 - zip, rar, arj
 - ▣ adatvesztéses (kép, hang, film stb.)
 - jpg, mpg

BIBLIOGRÁFIA

- Kelemen szerveren, Tanároktól diákoknak könyvtárban:
 - ▣ [Operációs rendszerek Microsoft Windows XP](#)
- <http://ecdweb.hu/>